

ANUL V • Nr. 35 (238) •
31.VIII-06.IX 1994 • 250 lei

- 117.000 lei taxă pentru a II-a facultate
- 41.000 lei bursă de studii
- 61.000 lei bursă de merit
- Jumătate din studenți nu vor avea cămin
- Tîrg de job-uri
- Pentru absolvenți 9 luni 60% din fondul de șomaj

Moartea unui spion perfect

pag 13

GELU IONESCU

pag 3

Democrația originală: PUNR în Guvern

Ion Negoitescu evocat de Matei Călinescu și Ion Vianu

pag 15

Anchetă

pag 6,7,8,9

ROCK

Foto: Emmanuel Pire

O foarte importantă deosebire dintre o democrație și un regim despotic sau autoritar se referă la chestiunea succesiunii. Simplă și reglementată de mecanisme instituționale ferme și impersonale în cazul democratic, succesiunea este o mare problemă, poate chiar piatra de încercare a tiranilor. (Imperiul sovietic s-a năruit și deoarece, după moartea lui Cernenko, Gorbaciov, și nu Lihaiov, a fost ales secretar general al partidului.) Boala și moartea conducătorului suprem generează o imensă, chiar dacă adesea scurtă, dezordine în sistem (ba chiar, după vechii chinezi, în întregul Univers), manifestată mai ales printr-o luptă pe viață și pe moarte între prezumtivii diadohi și care se transmite prin unde de șoc succesive în josul piramidei. Iată de ce, spre a evita riscurile și a-și diminua problemele, tiranii tind să trateze ca pe un mare secret de stat tot ceea ce privește sănătatea conducătorului, dar și pe cea a mai marșantilor șefi, fiecare reproducind la nivelul său modelul suprem. Fiind atât de primejdioasă, boala conducătorului trebuie pur și simplu negată atita cît este cu putință, iar cînd survine decesul, acesta nu este anunțat înainte ca el mai abil sau mai norocos dintre diadohi să fi preluat deja puterea.

Pentru supuși, despotul, așadar, trebuie să apară ori perfect sănătos, ori o umbră intrată deja într-o istorie scrisă de urmașul său la tron. Boala fiind inacceptabilă, se proceda uneori radical: spre a se împiedica haosul succesiunii, în vechile regate ale Africii un rege valetudinar era strangulat de curteni, în cea mai desăvirgată taină, la sfatul vrăciului, și în același timp era proclamat urmașul la tron.

Românii se rafinaseră, dar scenariul de bază era alcătuit aproape la fel: în Cartea I a Analelor, Tacit povestește circumstanțele morții lui Octavian August: sănătatea

acestuia se alterase destul de rapid și unii suspectau chiar otrăvirea lui de către soția sa, Livia. În fapt, aceasta se temea pentru succesiunea fiului ei, Tiberiu Nero, care era doar fiul adoptiv al împăratului. Spaima ei era motivată de faptul că nu cu mult timp în urmă August îl vizitase în secret pe unicul său nepot de sînge, Agrippa Postumus, exilat pe nedrept pe insula Planasia, și circulau rumori insistente că cei doi se împăcaseră, ceea ce ar fi putut schimba succesiunea la domnie. Astfel încît Tiberiu, aflat cu armata în Illyricum, este chemat de urgență cu scrisori de mama sa la Nola, unde se afla August bolnav. Secretul evoluției maladiei acestuia era însă atât de bine păstrat încît nu s-a aflat niciodată dacă

fiul adoptiv și-a mai văzut tatăl încă în viață. Dar secretului i se adaugă imediat dezinformarea. Explică Tacit: „Livia înconjurase palatul și dramurile de acces cu străji solide; între timp erau mereu difuzate vești (noi am spune „comunicate”) optimiste privitoare la sănătatea lui August. Total pînă ce, odată avute în vedere măsurile impuse de circumstanțe, printr-un singur comunicat s-a dat de știre că, în același

timp, a murit August și Tiberiu a luat puterea”.

Speculațiile din ultimele săptămîni și zile relative la sănătatea președintelui Iliescu (dar și a lui Iulian Mincu, ministrul Sănătății), speculații întretinute de comunicatele incomplete și chiar contradictorii, de lipsa de interes a autorităților de a explica cu claritate opiniei publice ce se întîmplă, arată că vremurile lui Tacit nu sînt chiar atât de revoluate. Se poate, oricum, vedea că de nesatisfăcător democratizată rămîne societatea noastră, ai cărei conducători nu au învățat să reacționeze în fața eventualelor pre-omenegii mizerii fizice ale șefului statului altfel decît cu mijloacele lui Tiberiu Nero și ale Liviei: secrete, dezinformare și gardă înarmată pînă în dinți!

ANDREI CORNEA

Tiberiu, Livia și Iliescu

Scrisoare către Opoziție

Simt nevoia să-mi exprim temerile privind evoluția vieții noastre politice, deoarece constat cu tristețe inabilitatea CDR de a participa efectiv la treburile cetății. Sint dintre cei care au votat Convenția, dar nu pot miza la infinit pe un cal mort. Dacă Convenția continuă să nu țină seama de faptul că trebuie să lupte cu armele adversarului (cum spunea Părintele Steinhardt), își va pierde aderenții.

Se impun, după umila mea părere, câteva măsuri rapide:

a) Un sondaj pe percepția electoratului privind cîteva figuri marcante ale Opoziției (pînă acum, Opoziția nu a avansat persoane charismatice). Trebuie pregătiti 2-3 candidați pentru Președinție, așa cum face Puterea, pentru ca la al II-lea scrutin să se coaguleze voturile care trebuie furate celor 3-4 candidați ai Puterii. Și aici aș sugera cîeva: dl. Rațiu - candidat independent, căci în cadrul PNȚCD nu va obține nimic, așa cum s-a întîmplat în '90. Poate ar trebui găsit și un candidat mai tînăr.

b) Opoziția unită trebuie să spună clar în campanie (pe care alții au și început-o): „Dacă ieșim noi, vă dăm mîncare ieftină și reducem prețul energiei, închidem hoții și facem curat”. Și atât. Pe omul de rînd nu-l interesează logistica și nici n-o înțelege.

c) În campanie, să nu critice. Pe nimeni. În special Puterea. Să spună ce pot și ce vor face ei, nu să anatimizeze pe ceilalți. Pielea roșie nu rostesc numele adversarului. Este de respectat această de-vice, căci oamenii sint sături de agresivitate verbală. Și apoi criticile, reproșurile și acuzele sint armele perdanților.

d) Să rupă cordonul ombilical cu trecutul apropiat și îndepărtat. Sintem un popor fără speranță, sintem mereu contemporani cu Ștefan cel Mare, cînd ar trebui să trăim construind secolul 21. În felul acesta, se poate oferi o țintă precisă: vom trăi mai bine - în 1996 vom ieftini carnea, în 1997 vom scădea prețul benzinei.

e) Opoziția nu are reprezentanți agreeți de mase. De ce? Țăranul din Bolintin sau cel din Cluj nu-l poate iubi pe dl. Constantinescu cu roba de profesor universitar, pe dl. Manolescu, care este prețios și acid și răspunde în interviuri agresiv la acuzele și ironiile adversarilor. Știți de ce este iubit și votat dl. Iliescu? Deoarece nimeni nu-l invidiază pentru limbaj și apariție, pentru că nu-l simte și nu-l crede mult mai sus decît pe sine (opinie greșită, dar adine reală). Liberalii nu pot fi iubiți pentru că 2-3 s-au îmbogățit, iar dl. Raymond Luca a făcut greșala de la punctul c); pe țărăniști nu-i iubește nimeni pentru că sint triști și nu au frică (și toți cei care am tăcut fricoși o jumătate de secol nu-i putem iubi pe cei care au avut curaj - simplu, pentru că ne simțim inferiori lor); partidul d-lui Cănușă nu există (deși dl. Cănușă ar putea fi un candidat la Președinție: este tot inginer, n-are prăvălie, n-a țipat la nimeni, vorbește frumos și măsurat).

f) Monarhia - acest subiect va pierde PNȚCD. Schimbarea Constituției și a formei de guvernămînt sint două teme care compromit întreaga Opoziție. Nu se mai pune problema reinstaurării monarhiei, dacă ar fi fost posibil, o făceau și Bulgaria, Serbia, Gruzia etc. Nu se poate face pentru că, în contextul politice internațional, o monarhie nu poate fi manipulată ca o republică. Poate o declarație clară a PNȚCD de renunțare la principiul monarhiei ar duce la cîștigarea multor adepți. Nimeni nu a imaginat un sondaj de opinie privind ungerea d-lui Iliescu ca rege. Eu personal cred că cei care susțin acum republica nu s-ar opune. De ce? Nu principul deranjează, ci persoana.

h) Autocenzurarea declarațiilor și stimularea unor acțiuni de masă. Tot omul asociază grevele, demonstrațiile cu Opoziția și conchide că în țară se trăiește prost din cauza nemunții. Cine generează această stare de fapt? Opoziția.

i) Membrii marcanți ai Opoziției ar trebui să se gîndească ce efect au vorbele și faptele lor și apoi să-și exprime public punctul de vedere. Sint multe declarații prin care chiar Opoziția și-a croșat dușmani. Primarii, cei în funcții de conducere care fac parte dintr-un partid de opoziție trebuie să se comporte la locul lor de muncă și în familie ireproșabil, pentru a crea un model de credibilitate, astfel încît alegătorul să vadă că primarul, directorul, funcționarul public ajută, nu fură. Nu-ți faci adepți injurînd și criticînd, ci construind. Muștele se prind cu miere, nu cu oțet. Opoziția, pînă acum, nu a construit nimic. Dl. Constantinescu este mediatizat acordînd titluri onorifice (persoanelor din Vest, în special). Ce-l interesează pe un șomer protocolul academic, și tocmai cu cine? Cu cei care trăiesc bine, deci sint dușmanii noștri.

j) Parlamentarii Opoziției nu au voie să iasă din sală la votarea unei legi, nu au voie să lipsească. Eu nu sint de acord să plătesc din salariul meu impozit pentru un deputat care, în loc să așude susținînd cauzele noastre, iese ofuscăt din dezbateri. El are obligația de a-și fixa atenția pe cîteva proiecte de legi vitale (restaurarea micii proprietăți private - funciare, în mod deosebit - sănătatea) și să se zbată ca aceste legi să fie votate. Dacă mi se răspunde că nu se poate din cauza mașinii de vot (Opoziția a construit alt limbaj de lemn - mașină de vot, cripto-comuniști, Securitate etc.), răspund că nu cunoaște psihologie. Dacă argumentarea ar fi clară, simplă și perseverentă - la fiecare ședință să se solicite dezbaterile aceleiași legi - nu se poate ca, dintre toți sateliiți ai Puterii, unii să nu cedeze la argumentele bunului-simț și logicii. Dacă Opoziția ar înțelege să nu mai propună legi care lezează chiar și interesele parlamentarilor, ar cîștiga adepți (exemplu: Legea restituției imobilelor pentru un număr infim de foști proprietari, cîți au mai rămas în viață și în țară; și-au ridicat în cap milioanele de chiriși care stau în astfel de case nationalizate). În schimb, la votarea Legii fondului funciar au ieșit din sală.

Soluții practice:
1) Dezbaterile în școli a ABC-ului democrației. De ce nu se propune ca „Evenimentul zilei” să aibă o rubrică zilnică de explicare a principiilor educației civice? Dl. Cristoiu este suficient de inteligent să nu respingă o asemenea propunere.

2) Renunțarea definitivă la limbajul agresiv.
3) Apariția unor reprezentanți mai atrăgători la TV - Adrian Severin ar putea fi un model - și trecerea în umbră a bătrînilor, care, fiziologic, sint mai tranșanți, mai duri și, de ce să nu recunoștem, prind mai greu pulsul vieții politice, dinamica și fluiditatea acesteia, reacționează din principiu și nu pe baza unei analize de tipul „Cum putem transforma în avantajul nostru tot ce face Puterea?”.

4) Explicarea în ziare, la TV, la radio ce va da maselor dacă vine la putere (dar concis, într-un limbaj accesibil).

5) Renunțarea la reacții violente în cazul unor inițiative. Crearea Uniunii Liberale a părut că este generată de dorința de centrifugare a PAC-ului; mie nu mi se pare o dramă. FSN-ul s-a desființat repetat și nu numai că nu a dispărut, ci dimpotrivă: ce a pierdut un partiduleț a cîștigat satelitul.

6) Migrarea parlamentarilor ar trebui interzisă prin disciplina și respectul față de alegători. Există soluție: dacă un parlamentar vrea să treacă la alt partid, eu nu sint de acord să-l susțin, pentru că am votat partidul, nu sponsorizez individul. Deci cererea de trecere la alt partid înseamnă ieșirea din Parlament și înlocuirea sa cu următoarea persoană de pe lista partidului din care pleacă.

7) Ultima și cea mai semnificativă greșală mi se pare refuzul permanent de colaborare la guvernare. Dacă nu lucrezi direct, nu poți demonstra că ești mai bun. Teama de împărțaii succesele a exclus posibilitatea de a împărțai succesele (Acordul cu FMI, Parteneriatul pentru pace etc.).

Cei cărora le este teamă de greutăți, de eșecuri nu sint pregătiti pentru a conduce. **Quod erat demonstrandum**, ar zice cu satisfacție dl. Iliescu.

Victoria Chirimbă

Către revista 22

Quo usque tandem - Domine Director - abuteris patientia nostra?... Pînă cînd suntem obligați să vedem în prețioasa dvs. publicație, pîine în loc de pâine (panis), mîine în loc de mîne (mane), sint în loc de sunt (sunt), cit în loc de cît (quot), mîin în loc de mînă (manus), tirziu în loc de tîrziu (tarde), cînd în loc de cînd (quando) etc., etc.

Ce aveți cu sonoritatea latinității limbii, ce aveți comun cu Koller, Graur, Mioara Avram etc., care tind să slavizeze limba? Citindu-vă, ne întrebăm: suntem în Basarabia sau în Muntenia?

Înteleg aversiunea dvs. față de acei cîteva proaspeți academicieni, dar nu pot să admit ostilitatea față de decizia Academiei Române care - spre marea satisfacție morală și națională a enormei majorități a României - a restabilit prestigiul nostru în materie. Nu se poate ca anumite resentimente personale să fie puse deasupra interesului național. Etnic și etimologic nu aveți dreptate. Atunci de ce persistați în această monstruoasă eroare, aș zice chiar diabolică? Îmi vine să vă calific hoineres și ignominiam accipiant, ceea ce nu concordă cu statu-ra dvs. morală și intelectuală, chemați să luminați, nu să inducăți în eroare și confuzie oamenii, în special pe tinerii care vă admiră, de altă parte considerându-vă faruri luminose ale culturii naționale.

Ce bine îmi cade cînd în publicațiile dvs. se mai „rătăcesc” articole cu sint, cînd, cît, adevărate intervale lucide. Ce noroc de acele publicații, ca „România liberă”, „Cotidianul”, „Dreptatea”, Radio și TV, care au renunțat definitiv la acea blestemată decizie din 1952, dată la ordinul lui Stalin, spre a ne îndepărta de latinitate și a ne aduce alături de marea familie slavă, spre rușinea noastră, față de care nu au luat poziție decît, foarte timid, Argezei, E. Jelebeanu și atîta.

Să nu credeți că acest strigăt provine numai de la cei mai bătrîni! Întîmplarea face ca această clamare să vină de la un nonagenar născut în actuala Ungarie, dar cu liceul la Beiuș și facultatea la Cluj, unde domina spiritul și nu duhul, unde nomenclatura era latină, tînarul intra ca priman, continua ca secundan, tertian, quartan, quintan, sextan, septiman și termina gimnaziul superior ca octavan... Îmi amintesc cu pietate cum colegii veniți la noi din Vechiul Regat, în 1920, se arătau însuflețiți de situația aflată acolo și se asimilau foarte repede.

Nu am speranța că veți lua în considerare această întîmpinare, de altfel nu e prima mea intervenție, dar nu am fost țintit demn de răspuns. Dacă revin, cu toată ignorarea dvs., este că mai doare cum limba se deteriorează zilnic. Văd cu tristețe că nu mai avem origine, ci obîrșie, nu mai avem etate (cum figura în toate documentele), ci vîrstă, chiar... vîrstă. Ce nevoie are limba noastră de aceste importuri slave: izbăvi în loc de salva, osîrdie, praznic, slavă etc., etc.? Doar Adrian Păunescu și C.V. Tudor se bucură vîrîndu-le...

S-ar putea scrie mult în această privință, dar mă rezum, mai ales de teamă să nu fiu nici cîtit mîșcar. De ce face totuși să strig în continuare, cred că ați înțeles!

Cu tot respectul

Dr. Ilarie Hubic, București, 30 iulie 1994

Revista "22" ofera ABONAMENTE CU REDUCERE pentru PENSIONARI, CADRE DIDACTICE, ELEVII, STUDENȚII, POSTII DETINUȚI POLITICI, VETERANI DE RĂZBOI.

Costul abonamentelor trimestriale cu reducere este:

2.000 lei cu ridicare de la redacție.

2.500 lei cu expediere prin poștă.

Costul abonamentelor trimestriale integrale este:

2.800 lei cu ridicare de la redacție.

3.000 lei cu expediere prin poștă.

Cei interesați sint rugați să trimită adevăratele corespunzătoare (talon de pensie, adeverințe de la școală etc.) pe adresa: **Revista "22" Calea Victoriei 120, sector 1, București**, cu specificarea pentru **Serviciul de Distribuție**. Adevăratele sint valabile un an de zile.

Sponsorizate de ASOCIAȚIA EST-LIBERTÉS.

Cei interesați sint rugați să expedieze prin mandat poștal suma corespunzătoare tipului de abonament dorit pe adresa: **Revista "22", cont. 45103532 BCR Filiala sector 1, Str. Londra nr. 10, București.**

GELU IONESCU

PUNR în Guvern - o „normalitate” a „democrației originale”

Întrearea în forță a PUNR în Guvern, care pentru mulți ar putea părea o surpriză, semnifică de fapt și o recompensă și o întărire a aripii național-comuniste din cadrul Puterii. Ea intervine în momentul în care - paradoxal - PUNR părea a pierde teren printre alegători, datorită legăturilor strânse ale acestui partid cu escrocheria Caritas. O escrocherie care a reușit și care a avut drept scop - așa cum remarcă și Adrian Severin într-un recent interviu - strângerea de capitaluri pentru viitoarea privatizare. Capitaluri strânse de la mii de păcăliți - adică din nou de la poporul român. Capitaluri intrate în minile mafioșilor Puterii. În mod normal, Guvernul ar fi trebuit să interzică Caritas-ul - dar nu numai că nu a făcut-o, ci chiar l-a încurajat în secret. Mafioșii politici - conduse de tandemul Iliescu-Măgureanu - au adunat probabil destul capital pentru a deveni viitoarele principale acționare și deci stăpâni ale întreprinderilor de stat ce vor fi privatizate. Este, în orice caz, o explicație din cele posibile, probabil nu singura, pentru că PUNR a făcut mult mai multe servicii Puterii decât se poate crede. În spate e un joc vechi - pentru că, imediat după evenimentele din decembrie '89, o seamă de partide, între care PUNR, Agrarienii și Partidul România Mare, au fost înființate pentru a bara influența mereu crescândă a unui partid de tradiție cum este PNȚCD. Cadrele de nădejde ale fostului PCR au jucat comedia împărțirii pe echipe și partide, cu scopul de a combate doctrina naționalist-moderată a tărăniștilor, pe de o parte, pe de alta de a-i îndepărta de contactul cu satele. Operația a reușit în bună parte - fricțiunile existente între aceste emanații ale fostului PCR au fost cind reale, cind numai jucate.

Complotiștii împotriva lui Ceaușescu și-au dat mîna cu frații fideli ai dictaturii în fața pericolului de a pierde puterea. Manevre de culise și lipsa oricărui control solid asupra veridicității rezultatelor alegerilor din partea Opoziției au adus în Parlament toate elementele turbulente menite să facă jocul Puterii - este vorba de un Corneliu Vadim Tudor, Adrian Păunescu și alții. Aparente democrației au fost folosite pentru crearea unei permanente diversioni care să păcălească pe alegători și marea publică. A urmat restaurarea de masă în care vechii activiști și oameni de încredere au ocupat locurile centrale în administrație. Ar fi o eroare să se creadă că prezenta a 4 miniștri PUNR-ști în Guvern, în posturi importante - Justiția, Transporturile, Comunicațiile, Agricultură, adăugind și Invățămîntul, condus de un simpatizant notoriu al Vetrei Românești - semnifică o schimbare importantă. Înseamnă numai renunțarea la aparențe, adică un semn că Puterea se simte sigură pe sine. Cît despre ecurile internaționale negative, ele vor trece. Probabil, România va juca cartea securității în Balcani - iar izolarea țării, și așa considerabilă, e luată și ea în calcul. Toate ministerele și administrațiile locale executive sînt alcătuite din mulți membri declarați sau nu ai PUNR. Partidului România Mare, PDSR și PSM. Ele au puterea și ele execută ordinele centrului aioda, sau aproape aioda, ca pe timpul partidului unic. Încalcare Partidului Democrat, hotărît reformist, pe de o parte, palma scurtă dată Agrarienilor cînd aceștia au încercat să se abată de la linia Cotoșeniilor - sînt alte semne că manevrele au reușit și că Puterea de azi stăpînește țara și va face reforma, sau, mai bine zis, așa-zisa reformă, numai în folosul ei. Nevoind să se alieze nici cu Opoziția, dezamîntă, nici cu Partidul Democrat, Puterea a cedat locuri - și va mai ceda - aripii național-comuniste din fistul PCR. Diversiunile

Perju

naționaliste și xenofobe vor continua - și nu este deloc exclus ca revindicările recente ale Partidului România Mare să fie măcar parțial satisfăcute. Inventat în laboratoarele SRI, acest partid fantomă va putea primi și el satisfacții, cîci servicii a făcut destule.

Zadarnice au fost revelațiile presei privind corupția. O Justiție subordonată Puterii nu poate fi capabilă de acte reparatoare. Și apoi este de crezut că toată această vastă operație numită corupție să fi fost nu numai tolerată de Putere, dar că face parte dintr-o strategie a năpăririi puterii economice a țării. Ceea ce se va întîmpla, în proporție sporită în următoarele luni. Formula îmbinării condițiilor puse de Fondul Monetar Internațional cu cele ale menținerii puterii de toate felurile în minile mafioșilor emanați din fosta și actuala Securitate și cadrele de activiști PCR a fost între timp găsită. De aceea reforma a întîrziat atît și a luat forma aberantă pe care o cunoaștem cu toții. Presa - în marea ei majoritate de opoziție - își va continua misiunea, ca și pînă acum, dar aîta timp cît Televiziunea este în mina Puterii, cel mai important mijloc de influențare a opiniei publice, de manipulare a ei, este asigurată. Puterea nu o va ceda decît cu forța.

Dar tot acest eșafodaj construit cu mîgălă de centrul Puterii va avea nevoie de competențe manageriale reale - și nu este exclus ca ele să intre în conflict cu centralismul Puterii. Criza economică, morală și socială este de nerecoltat în afara ignorării valorii, a economiei de piață și a unei reforme de fond. Etatismul comunist se fixează - și oricîte infiltrații ale liberei inițiative au avut loc, ele se vor izbi de rigiditatea legilor și de reacționarismul Puterii. Partidele coaliției guvernamentale sînt în fond niște mafii care vor rămîne solide - dar pe care viața, normalitatea, le va zdruncina. Și atunci, cîndva, ori acest eșafodaj se va prăbuși, ori vom asista la reînnoirea dictaturii - și deci a izolării complete a țării. Ne putem aștepta la orice - grav este că starea populației va rămîne la fel de grea și politica centrală la fel de eronată, cu sau fără cei 4 miniștri PUNR-ști intrăți în Guvern.

Cît de mare trebuie să ajungă luciditatea și protestul populației pentru a duce la o răsturnare în viitoarele alegeri? Și cît de cinșite vor fi ele? Cu 7 servicii secrete de informații și cu toate pîrgăurile puterii în mîna, actuala Putere pare să-și asigure supremația pe încă mulți ani. Numai că acest sistem este condamnat de istorie - și am văzut cu toți că rețevile nu rezistă prea mult.

Text difuzat de Radio Europa Liberă la 24 august 1994

MARTI 23 AUGUST

● Nicolae Văcăroiu s-a înființat cu parlamentarii PUNR, PRM, PSM

Întîlnirea a avut loc pentru a se discuta amendamentele la Legea privatizării pe care Guvernul le va propune Parlamentului. Obiecțiile ridicate de partidele aliate ale PDSR au fost minore.

● Adrian Năstase cere declanșarea unei anchete a Guvernului

Adrian Năstase a adresat o scrisoare primului-ministru, solicitîndu-i să dispună declanșarea unei anchete care să clarifice cazurile semnalate de cotidianul „Adevărul” privind implicarea sa și a sorcului său, Angelo Miculescu, în privatizarea ilegală a unor societăți comerciale. Ca răspuns la solicitarea președintelui executiv al PDSR, premierul Văcăroiu a ordonat să se declanșeze o anchetă riguroasă asupra cazurilor respective și să se dea publicității concluziile acestora.

MIERCURI 24 AUGUST

● S-a format o nouă confederație sindicală

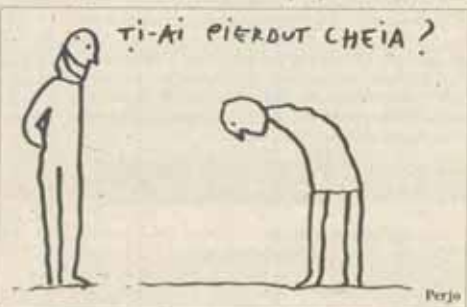
Victor Ciorbea, președintele CNSLR-Frăția, și alți 44 de lideri de federații sindicale și uniuni județene au format nucleul unei noi confederații sindicale, care se va desprinde din CNSLR-Frăția. Federațiile și uniunile județene care au aderat la noua confederație sindicală provin din industria alimentară, confecții, sănătate, electronică, electrotehnică și căi ferate. Denumirea confederației va fi decisa la congresul extraordinar din septembrie.

● PDSR va începe discuțiile pentru încheierea unui protocol cu aliații săi

Delegația Permanentă a PDSR a hotărît să înceapă discuțiile cu PRM, PSM și PUNR în vederea încheierii unui pact de colaborare. Discuțiile cu PRM și PSM vor fi purtate de o delegație PDSR condusă de Ion Solomon.

● PNL nu va mai solicita reîntrirea în CDR

Partidul Național Liberal nu va mai întreprinde nimic pentru revenirea în CDR, a anunțat Mircea Ionescu-Quintus. El a precizat că PNL a depus pînă acum două cereri pentru reprimirea în Convenție, dar nici una dintre ele nu a fost discutată de Biroul Executiv al Convenției, în ciuda promisiunilor președintelui CDR.

Perju

● Aurel Novac susține că nu e membru PUNR

„Nu sînt membru PUNR”, a declarat Aurel Novac, ministrul Transporturilor. El a negat afirmațiile unor lideri PUNR conform cărora el ar fi simpatizant al acestui partid.

● PUNR e de acord cu actualul curs al relațiilor româno-ungare

Conducerea PUNR a declarat că a avut o întîlnire cu Teodor Meleșcanu, ministrul de Externe. Cu această ocazie, a spus Valer Suian, PUNR și-a exprimat disponibilitatea sprijinirii cursului actual al relațiilor româno-ungare și a reluării negocierilor referitor la Tratatul de bază dintre cele două țări. Acesta, a explicat senatorul PUNR, va trebui să includă angajamentul solemn față de respectarea actualelor frontiere și lipsa oricărui pretenții teritoriale.

● Ioan Stoica a fost arestat

Ioan Stoica, patronul Caritas-ului, a fost reținut de poliție la Cluj și transportat la București. El a fost arestat sub acuzația de infracțiune la Legea contabilității, cu un prejudiciu de 130 milioane lei, înșelăciune în dauna avutului particular, fals intelectual și bancruță frauduloasă.

● Parlamentul de la Chișinău sărbătorește „50 de ani de la eliberarea de sub jugul româno-fascist”

Parlamentul de la Chișinău a sărbătorit, după o întrerupere de cîțiva ani, ziua de 24 august. Inițiativa a aparținut deputaților Partidului Socialist, care au propus ca sărbătoarea să se denumească „Ziua eliberării de sub jugul româno-fascist”. La 24 august 1944, trupele sovietice au reocupat Chișinăul, după ce în 1942 Basarabia s-a realipit României.

(Continuare în pagina 4)

Radio Delta - „Drumul cel mai scurt către informație”

- F ● emisiune pivot consacrată actualității
- O ● oferă mesaje clare și inteligente create special pentru dvs.
- C
- U ● vă îndeamnă la acțiune prin informație
- S ● de luni pînă vineri, între 7⁰⁰ și 10⁰⁰

„Drumul cel mai scurt către informație”

(Urmare din pagina 3)

JOI 25 AUGUST

● Traian Chebeleu dezmințe informațiile privind agravarea sănătății lui Iliescu

Traian Chebeleu, purtătorul de cuvânt al Președinției, a dezmințit informațiile din presă privind agravarea stării de sănătate a președintelui Iliescu și anularea angajamentelor sale externe până la sfârșitul anului.

● Opoziția parlamentară protestează

Opoziția parlamentară a denunțat inițiativa PSDR de a coopta în Guvern membri ai partidelor extremiste.

● Comitetul Director al CNSLR-Frăția a anulat convențiile semnate de Victor Ciorbea

Comitetul Director al CNSLR-Frăția a declarat nule toate deciziile, declarațiile, acordurile sau convențiile semnate de Victor Ciorbea în numele acestei confederații. S-a considerat că Victor Ciorbea a încălcat statutul confederației, prin semnarea pactului de colaborare cu CDR, și i s-a cerut să demisioneze din funcția de președinte al CNSLR-Frăția.

● PSDR a început negocierile cu PRM și PSM

PSDR a început discuțiile cu PUNR, PRM și PSM în vederea încheierii unui protocol de colaborare, ce ar urma să precedă colaborarea politică, legislativă, în teritoriu și modul de aplicare a programului de guvernare. Cele patru partide au fost reprezentate de Ion Sălcanu, Valer Suiian, Mircea Hamza și Adrian Păunescu. S-a discutat și componența viitoare a Guvernului, care să includă și membri ai PRM și PSM.

● Ion Honeșcu a vândut nave ilegale

Traian Bănescu, deputat PD, l-a acuzat pe Ion Honeșcu, șeful Corpului de Control al Guvernului, că a vândut, fără licitație, 4 nave aflate în construcție, în perioada în care a fost membru în Adunarea Generală a Acționarilor de la Petromin.

● Propuneri ale UDMR

UDMR a propus ca în Tratatul politic româno-ungar să fie inclusă o înțelegere referitoare la protecția minorităților. Părțile semnatare s-ar obliga să ia măsuri concrete care să asigure minorităților maghiare din România și celei române din Ungaria păstrarea „conștiinței de sine naționale”.

● Noul ambasador al SUA la București

Președintele SUA, Bill Clinton, l-a numit pe Alfred Moses, avocat, drept noul ambasador american în România. Alfred Moses este președintele Comitetului Evreiesc American și a fost reprezentantul Conferinței Președinților Marilor Organizații Evreiești din SUA la negocierile cu guvernul român sub regimul Ceaușescu pentru facilitarea emigrării evreilor.

VINERI 26 AUGUST

● Un nou impozit pe profit

Executivul a luat în discuție proiectul Ordonanței privind impozitul pe profit. Ordonanța stabilește o cotă unică de impunere de 38%, indiferent de profit. Guvernul a aprobat Ordonanța privind protejarea patrimoniului cultural național. Aceasta prevede înregistrarea „la cerere sau din oficiu” a tuturor obiectelor de patrimoniu.

● PUNR îl susține pe Miron Mitrea

PUNR salută și apreciază hotărârile Comitetului Director al CNSLR-Frăția privind delimitarea clară a acestei confederații sindicale de activitatea partidelor politice și anularea protocolului unilateral semnat de dl. Victor Ciorbea cu președintele CDR, se arată într-un comunicat al PUNR.

● Sergiu Cuneșcu nu e de acord cu o posibilă excludere a UDMR din CDR

Sergiu Cuneșcu, președintele PSDR, a respins propunerea filialei Cluj a PNTCD de a fi excluse din CDR formațiunile care nu recunosc caracterul de stat național unitar al României. „Toate formațiunile politice din CDR au declarat că respectă Constituția, oricare ar fi fost votul dat la adoptarea ei în Parlament, deci astfel de propuneri nu pot fi luate în discuție”, a mai spus dl. Cuneșcu.

DUMINICĂ 28 AUGUST

● Protocolul semnat cu CDR este valabil

Victor Ciorbea, președintele CNSLR-Frăția, a dat publicității un comunicat în care îl acuză pe Miron Mitrea de atmosferă „inchiștorială, dictatorială” creată la ședința Comitetului Director al Confederației. Ciorbea susține că Miron Mitrea reprezintă singurul caz din lume în care un președinte de confederație sindicală este și președinte de partid. Referindu-se la declarația de intenție semnată cu CDR și BNS, dl. Ciorbea a afirmat că ea își păstrează valabilitatea.

(Continuare în pagina 5)

ILIE ȘERBĂNESCU

Farsa reevaluării capitalului

Într-o lună, Guvernul dorește să încheie reevaluarea capitalului de stat din societățile comerciale și regiile autonome. Și un economist obișnuit știe că o astfel de acțiune nu poate fi executată peste noapte, evaluarea întreprinderilor constituind una din cele mai migăloase, complicate și laborioase operațiuni.

Nu se vor face evaluări, nici analize amănunțite ale echipamentelor, nici studii de piață, nici estimări asupra perspectivelor de profitabilitate, ci, vor fi amendate doar, în funcție de niște criterii de formă, după o procedură tip, aceste cifre care reprezintă valoarea cu care sînt înregistrate în scriptele contabile ale întreprinderilor active lor fixe. Desigur, orice asemenea activ fix a avut o valoare în momentul în care a intrat în patrimoniul unei întreprinderi. Între timp, folositor sau nu, a fost supus procesului de amortizare, adică de recuperare în costuri, prin tranșe anuale, a valorii cu care fusese înscris. A rămas în scriptele contabile ale întreprinderii la valoarea înscrisă atunci, amendată prin modificările din procesul de amortizare și eventual ca urmare a diferite hotărâri și reglementări guvernamentale privind reevaluări, adică, mai precis, suplimentări ale valorii de inventar cu un coeficient datorat în esență inflației.

Deci, fără existența unei piețe de cumpărare-vinzare a întreprinderilor în România și fără nici măcar o autentică operațiune de reevaluare, nu se poate stabili decît maximum cam cît ar costa, la nivelul actual al prețurilor, inventarul unei întreprinderi. Nicidecum nu se poate stabili un preț al întreprinderilor (și deci al acțiunilor lor), care este cu totul și cu totul altceva și care nu are absolut nici o legătură cu valoarea trecută sau chiar actualizată a inventarului înregistrat în scriptele contabile, fiind în funcție numai și numai de capacitatea acestui inventar de a aduce profit acum și în viitor.

Deci, din punct de vedere strict economic, o operațiune de reevaluare de tipul arătat este pe cît de simplă, pe atît de inutilă. Pentru dl. Iliescu, executivul Văcăroiu și partidul de guvernământ are însă o mare importanță și valoare politică. Prin aceasta – respectiv printr-o multiplicare de circa 8 ori a înscrisurilor din inventar – se ajunge la valorile de ansamblu ale capitalului societăților comerciale care să justifice că noul certificat nominativ cu care dîmii intenționează să împroprietărească pe fiecare cetățean adult al țării ar valora într-adevăr 875.000 lei pe cît un decu! De aceea, Guvernul caută să prezinte acțiunea de reevaluare ca primul act al declanșării programului său de privatizare în masă.

Primăria București cheamă în judecată Guvernul României

Poziția Primarului General al Capitalei

Prin Hotărîrea Nr. 442/1994 publicată în M.O.R. Nr. 207/10.08.1994, Guvernul României reglementează „finanțarea instituțiilor publice de cultură și artă de importanță județeană subordonate inspectoratelor pentru cultură județene și al Municipiului București, precum și a celor de sub autoritatea consiliilor locale”. Deși acest act este aparent emis în scopul precizării mecanismelor financiare necesare aplicării art. 24 din Legea bugetului de stat pe anul 1994, el depășește acest domeniu, inițind măsuri cu caracter „organic”, în sensul că se procedeză la reorganizarea sistemului instituțiilor publice locale de cultură. (...)

Acest act normativ încalcă prevederile Constituției României privind autonomia locală (art. 119) și competențele Guvernului (art. 107 alin. 2). Susținem că nu există o lege care să abilitze Guvernul României să dispună trecerea instituțiilor locale de cultură în subordinea Ministerului Culturii și transferul patrimoniului acestora în beneficiul aceluiași minister. Nu există o lege organică sau o lege ordinară care să instituie norme imperative în virtutea cărora Guvernul să definească și să limiteze instituțiile de cultură care funcționează în România și să le stabilească subordinea și competențele.

Prevederile HGR Nr. 442/1994 încalcă de asemenea art. 1, art. 4, art. 21 – lit. h, n, p, art. 43 – lit. f, s, din Legea Nr. 69/1991 privind administrația publică locală referitoare la autonomia locală, descentralizarea serviciilor publice, dreptul unităților administrativ-teritoriale, ca persoane juridice, de a poseda patrimoniu, de a avea în proprietate afit bunuri din domeniul privat cît și bunuri din domeniul public de interes local, calitatea șefilor administrațiilor publice locale de a exercita funcția de ordonator principal de credite și de a conduce serviciile publice locale.

Prevederile HGR Nr. 442/1994 contrazic propriile dispoziții ale Guvernului cuprinse în art. 2 – lit. a, art. 3 – pct. 19, 20, 21, 24, din Hotărîrea Nr. 811/1992, modificată și completată prin HGR Nr. 710/1993 privind organizarea și funcționarea Ministerului Culturii.

D-lui Iliescu, executivului Văcăroiu și partidului de guvernământ le era însă necesară această reevaluare și pentru un alt scop politic precis, pe un termen mai lung. Programul guvernamental de privatizare proiectează ca pînă la 60% din capitalul societăților comerciale să poată fi dobîndit pe baza certificatelor foște și a celor nominative ce vor fi emise. Pentru această parte, faptul că se reevaluează atît capitalul întreprinderilor cît și valoarea certificatelor nominative ce urmează a fi emise nu are nici o repercusiune. Dar pentru partea rămasă de 40% reevaluarea are o importanță consecință: creșterea de cîteva ori a valorii atribuite capitalului societăților înseamnă o sporire similară a costului dobîndirii sale contra bani. Evident, în urma privatizării prin certificate se ajunge la o proprietate extrem de dispersată, care exclude privatizarea deciziei și deci o prezervă pe aceasta la nivelul statului. Costul prohibitiv al restului capitalului rămas la stat și privatizabil doar pe bani consolidă tendința, împingînd și mai departe în timp perspectiva privatizării deciziei. Adică tocmai de la ceea ce se putea spera printr-o ameliorare a gestiunii economice.

Trebuie subliniat că, față de obiectivul urmărit, reevaluarea va avea și un efect secundar serios, din păcate extrem de negativ: va repropulsa inflația, căci tot de 8 ori vor spori și cotele de amortizare. Este adevărat că în România, datorită politici absurde din trecut de amortizare lentă (neexistînd utilaje a căror valoare să fie prevăzută a se recupera mai devreme de 20 de ani), sumele reprezentînd amortizarea au ajuns să constituie mai nimic în costuri. Dar este un fapt și că, din chiar cauza acestei politici, echipamentele de producție n-au fost reînnoite în pas cu rapida uzură morală, fiind în mare măsură învechite și depășite tehnologic.

O nouă politică – de amortizări accelerate pentru reînnoirea rapidă a echipamentelor – trebuie, desigur, demarată, dar cu activele fixe nou introduse și nu cu cele vechi prin majorarea administrativă a valorii lor de inventar.

În esență, prin decizia de reevaluare administrativă a capitalului din întreprinderile proprietate de stat, executivul Văcăroiu și partidul de guvernământ, pentru avantajele politice indoeleiene și în orice caz pe termen scurt, își asumă o grea răspundere inoculînd economiei doze inflaționiste și de hazard, care riscă să compromită și fragilul echilibru macroeconomic obținut pe mîna politicii FMI și, oricum, perspectivele eficientizării economiei prin privatizarea deciziei economice.

Prevederile HGR Nr. 442/1994 sînt în mod deliberat frustrante, Capitalul României nefiindu-și recunoscută nici măcar drepturile și competențele care revin tuturor orașelor sau municipiilor din România, chiar în limitele actului guvernamental sus-pomenit. Astfel, dacă un municipiu oricare din România poate avea (cf. art. 2) sub autoritate muzee municipale, teatre municipale etc., Capitala României este privată de acest drept, întrucît instituțiile municipale de cultură sînt asimilate, în cazul Bucureștilor, ca fiind de „importanță județeană” (cf. art. 1). Este un argument serios să susținem că, dincolo de încălcarea unor acte normative cu o demnitate juridică superioară (Constituția României, legi organice, legi ordinare), HGR Nr. 442/1994 este un act normativ elaborat în pripă, conținînd prevederi discreționare și nefundamentate în raport cu Municipipalitatea Bucureștilor, cu atît mai mult cu cît unele din instituțiile de cultură ce ar urma să fie preluate de Ministerul Culturii sînt create prin acte ale autorităților locale (Teatrul Municipal „L. S. Balandra”, Muzeul Municipal de Istorie și Artă etc.).

Trecînd peste faptul că din punctul de vedere al eficacității recentelor măsuri de reorganizare a sistemului instituțiilor locale de cultură avem mari îndoieli cu privire la capacitatea Ministerului Culturii de a gestiona imensele fonduri publice care ar urma să fie preluate de consiliile județene și al Municipiului București, precum și de a rezolva problemele a peste 250 de instituții locale de cultură ce urmează a fi preluate în subordine, considerăm că sînt suficiente motive de natură juridică în virtutea cărora, în calitate de reprezentant al Municipiului București ca persoană juridică, să chem în judecată Guvernul României pentru ca prin hotărîre judecătorească să se anuleze HGR Nr. 442/1994 și pînă la soluționarea acțiunii să se suspende actul în cauză.

Acțiunea a fost acceptată de Curtea de Apel și face obiectul dosarului 898/1994, la secția Contencios Administrativ a Curții de Apel București. Termenul privind judecarea de fond: 3 octombrie 1994.

(Urmare din pagina 4)

LUNI 29 AUGUST

N.C. MUNTEANU

Dulce Românie!

Greu de explicat inexplicabilul: de ce tocmai acum PDSR și Nicolae Văcăroiu au acceptat intrarea în Guvern a PUNR. Pentru întărirea echipei guvernamentale și pentru accelerarea reformei - ar explica primul-ministru, cum a mai spus-o, la fel de inutil, și cu prielajul precedentei remanieri. Inutil și acum, pentru simplul fapt că în domeniul Comunicărilor lucrurile mergeau relativ bine și, oricum, nu de acolo venea frinaea reformei. Cu Ministerul Agriculturii chestiunea e ceva mai complicată. Pentru că acolo e sursa ozitărilor, neaplicării sau proastei aplicări a Legii fondului funciar și tot acolo se intersectează interesele mafiei importatorilor de cereale, de care nu sînt deloc străini înalți funcționari de stat, dacă nu direct, măcar prin neveste și prin socri. Oricum, pentru Putere situația era mai mult decât mulțumitoare, de vreme ce fostul ministru al Agriculturii a fost rotit în sus, printre consilierii prezidențiali. Dacă nu cumva Cotroceniul va fi devenit ceea ce era Televiziunea pe vremuri, un fel de cimitir al elefanților.

De fapt, problema ar trebui altfel pusă. Nu de ce PDSR și Nicolae Văcăroiu au acceptat intrarea PUNR în Guvern, ci de ce a acceptat dl. Ion Iliescu. De ce tocmai acum, cînd PUNR are în brațe cadavru urit mirositor al Caritas-ului, cînd Justiția a îndrăznit să-l propună puțin pe Ioan Stoica, iar greviștii foamei de la Cluj, ca reprezentanți ai păgubașilor, se dau de ceasul morții pentru recuperarea măcar parțială a banilor? Caritas-ul a fost copilul de suflet al PUNR, s-a bucurat de sprijinul său, mai degrabă imoral, oricît ar încerca acum și Gheorghe Funar, și Ioan Gavra să se lepede de Satana și să tragă mortul pe strada FSN.

Ziarul „Messenger transilvan” a avut ideea de a scoate de la naftalină citeva din declarațiile mai vechi ale unor oameni politici referitoare la Caritas. Le reluăm și noi - sînt mai mult decît instructive.

Nicolae Văcăroiu: „Nu știu, nu cunosc, nu am informații necesare pentru a mă pronunța în această problemă”. N-ar fi prima oară cînd primul-ministru se dovedește și neștiutor, și necunoscător. Se prea poate ca tocmai neștiința și necunoașterea să-l fi adus acolo unde se află. Dar ar fi trebuit să știe, totuși, că în vistieria statului au intrat vreo 40 de miliarde ca impozite de la Caritas. O

Să lăsăm în plata Domnului soarta nenorocită a lui Avram Iancu, ridicat pe piedestal, de fapt tras în țoapă, prin țoapa trasă de Ioan Stoica citorva sute de mii de păgubași. Problema e că în greva foamei se află tocmai nevoiașii, și nu cei deveniți milionari peste noapte și peste rînd. Cît despre inteligența economică a primarului de Cluj și despre girul său moral, s-auzim numai de bine! De unde nu e, nici Dumnezeu nu cere.

Dar de ce a acceptat președintele Ion Iliescu introducerea în Guvern a cadavruului Caritas? Mai ales că domnia sa știa, și nu de azi, de ieri. Într-un răspuns dat Asociației Anti-Caritas, care solicita Președinției sprijin pentru recuperarea banilor pierduți, răspuns redactat, la 25 iulie 1994, de către Departamentul de analiză politică, Direcția juridică, se afirmă negru pe alb: „Președintele este sigurul om politic care s-a pronunțat deschis, încă în urmă cu doi ani, împotriva acestui tip de joc”. După care se fac referiri la implicarea unor factori de putere în derularea frauduloasă a jocului: „Sînt într-adevăr funcționari de stat care au participat la acest circuit”. Așadar, președintele știa! Știe că au fost amestecați și funcționari de stat. Din păcate, a făcut prea puțin, ca să nu spunem nimic, pentru curmarea ecerocheriei și pentru darea în vileag a funcționarilor de stat implicați. În schimb, a acceptat și a consfințit intrarea PUNR în Guvern.

De ce, tovarășii? Să fie la mijloc un șantaj? Greu de crezut, dar deloc de exclus. De vreo doi ani, tot la două luni, liderii PUNR n-au făcut altceva decît să șantajeze PDSR cu retragerea sprijinului parlamentar dacă nu li se dă ce cred ei că li se cuvine. Să fi devenit acum amenințarea mult mai serioasă, o adevărată sulă în coasta Puterii? Va fi vînzînd ea tocmai acei funcționari de stat, știuți și de președintele Ion Iliescu, care s-au adăpat la găleata cu bani a Caritas-ului? Sînt mulți acei înalți funcționari? Cît de înalți? Ioan Stoica a fost trimis la răcoare pentru a fi pus la adăpost sau pentru a nu spune ce știe despre acei funcționari? Și mai sînt și politicienii.

Șantajul acceptat aduce după sine șantajul Corneliu Vadim Tudor, om care simte enorm și vede monstrușii, la propriu, s-a înființat de urgență cu o listă în care cere 2 miniștri, 5 secretari de stat, 2 directori generali în aparatul Guvernului, 10 directori generali în ministere, 3 ambasadori și 3 însărcinați cu afaceri ad-interim, 2 funcționari în organisme internaționale, 3 prefecți și 3 subprefecți!!! Numai atîta! Putea să ceară mai mult, putea să ceară tot Guvernul, însă defectul lui Vadim este marea lui modestie. Mare? Enorm! Iar ca lucrurile să fie clare, modestul Vadim precizează: „Altminteri, nu cred că vom putea merge înainte, alături”. Și „înainte” și „alături” - logica vadimă! Șantajul cu imposibilitatea mersului și „înainte” și „alături” i se adaugă un șantaj cel mai dulce. În același număr de revistă în care Vadim își formulează pohta ce-o poartă, o pagină mai încolo, un titlu drăguț și dulce: „20 de ani de la Congresul al XI-lea al PCR”, „Bombonel - Opere Complete”. Bombonel, desemnat așa din respectul convenit unui înalt demnitar de stat, nu e altul decît Adrian Năstase. Și acolo sînt reproduce scrieri ale Bombonelului, de pe vremea cînd era elev la o școală de ofițeri de rezervă, în 1975, despre politica inteligentă și democratică a partidului. A celuialt. A Partidului Comunist Român. Inaripatele gânduri ale actualului președinte al Camerei Deputaților și cel mai tare din parcare PDSR au apărut în revista „Pui de lei”, revistă atît de confidențială că nici-meni n-a văzut-o vreo dată prin chioșcuri. Însă ea se află acolo unde trebuie, în arhive și în dosare ținute cu grijă. Și la care are acces Vadim. Că aici nu mai e vorba de pamflet, ci de un dulce șantaj, nu mai intră în discuție. Primul care a înțeles atenționarea a fost chiar el în cauză. Adrian Năstase consideră îndreptățite cererile lui Vadim.

Ce să mai zici? Nimic. În România orice e posibil. O țară bună, cu oameni buni. Un popor mic, dar harnic și demn. Ni s-a dus chiar vestea în lumea largă. Recent, poliția română a pus mîna pe un escroc turc - „cel mai mare escroc turc din zilele noastre”, susțin ziarele. Escrocul n-ar mai vrea să părăsească România nici legat. „Decît trei ani de închisoare în Turcia, mai bine îmi petrec restul vieții într-o închisoare românească.”

Dulce Românie!

● 7 miliarde lei pentru județele calamitate
Guvernul a decis alocarea unei sume de 7 miliarde lei pentru sprijinirea județelor Vaslui și Timiș, grav afectate de ploile torențiale din ultima săptămîină. Au decedat două persoane, iar 140 au rămas fără adăpost. Precipitațiile au distrus complet 47 de locuințe și culturile agricole de pe 1.700 de hectare. Pagubele au fost evaluate la peste 4 miliarde lei.

● În Republica Moldova, apele au distrus 50 de sate
Televiziunea din Republica Moldova a anunțat că 50 de sate au fost distruse de apele revărsate cu urmare a precipitațiilor din ultimele zile. 36 de persoane și-au pierdut viața și se așteaptă ca numărul victimelor să crească în următoarele zile. Pagubele se ridică la peste 80 milioane dolari.

● Experți militari americani verifică afirmațiile lui Gheorghe Tinca
Experți militari americani se află în România pentru a verifica dacă într-adevăr țara noastră nu mai fabrică echipament pentru arme chimice. În urmă cu două luni, Gheorghe Tinca a afirmat că programul românesc de dezvoltare a armelor chimice a fost oprit încă din 1990.

● Propuneri pentru consiliile de administrație ale Radioului și Televiziunii
PNȚCD și PL '93 au înaintat birourilor permanente ale Parlamentului propunerile lor pentru consiliile de administrație ale Societăților Naționale de Radio și Televiziune. PNȚCD i-a propus candidați pe Ion Caramitru și Vartan Arachelian pentru Televiziune, Ioan David și Apostol Stan pentru Radio. PL '93 i-a propus pe Mihai Iacobescu și Alexandru Bertzi pentru Radio, Ludovic Orbán și Constantin Bălăceanu-Stolnicu pentru Televiziune. Din partea Președinției au fost propuși consilierii Marius Guran pentru Radio și Paul Dobrescu pentru Televiziune.

● Dumitru Iuga solicită Parlamentului medierea conflictului de muncă din TVR
Dumitru Iuga, președintele SLRTVR, solicită medierea urgentă de către Parlament a conflictului de muncă dintre salariații Radioului și ai Televiziunii și consiliile de administrație ale instituțiilor. Totodată, SLRTVR cere partidelor parlamentare să urgenteze desemnarea noilor consilii de administrație, termenul prevăzut de lege fiind deja expirat de două săptămîni.

● Județul Brașov are un nou prefect
Executivul l-a numit pe Alexandru Popa prefect de Brașov, în locul lui Gheorghe Fulga, care a fost chemat a Cotroceni, pe post de consilier prezidențial. Gheorghe Fulga a fost înlocuit astfel pe Ioșif Boda, numit ambasador la Geneva.

Rubrica realizată de
RALUCA STROE-BRUMARIU

EVENIMENTUL VEDETA AL SĂPTĂMÎNII POLITICE

Negocierile între PDSR, PUNR, PRM, PSM

La „orizonturile roșii” - o nouă remanieră guvernamentală

● 23 AUGUST Conferința de presă a PDSR
Dumitru Păslaru - purtător de cuvînt al PDSR: „Pretențiile PRM de a participa la guvernare sînt oarecum justificate”. Purtătorul de cuvînt al PDSR consideră că etapa de plînă acum, în care PDSR se bazează pe o susținere benevolă, a trecut; alianța guvernamentală și parlamentară trebuie statuată și parafată.

● 24 AUGUST Ședința Delegației Permanente a PDSR. S-a hotărît începerea de negocieri în vederea semnării unui protocol de colaborare între cele patru partide ale coaliției parlamentare.

● 25 AUGUST Prima înfîșurare a negociatorilor: „O întîlnire exploratorie, de principiu”.

Declarațiile finale:

Ion Solcanu - vicepreședinte al PDSR: „A venit momentul să stipulăm mai concret condițiile și modalitățile de colaborare”. Valer Suian - secretar executiv al PUNR: „Se va crea mecanismul de consultare pe baza principiilor de acțiune politică ce vor fi convenite în protocol”. Mirela Hanuza - vicepreședinte al PRM: „Nu vizăm un portofoliu anume. Vrem doar să guvernăm”. Adrian Pănescu - prim-vicepreședinte al PSM: „Vrem să participăm la guvernare chiar dacă va exista un recul al celor care ne susțin”.

Din declarațiile negociatorilor reiese și caracterul viitorului protocol:

● un pact de neagresiune; ● o înțelegere politică, nu o alianță de tip CDR; ● o relație de sprijin reciproc cu păstrarea identității fiecărui partid.

● 26 AUGUST Comunicat al Biroului de presă al PD (FSN)

● Declarație a Alianței Social-Democrate - alianță sub egida PD (FSN): „România va deveni singura țară din fostul lagăr comunist în care forțele cele mai conservatoare, extremiste, național-socialiste, xenofobe și antisemite ajung să guverneze în pofida voinței populare”.

● Conferința de presă a PDSR

Sergiu Camescu - președinte al PDSR: „La sfîrșitul legislației vom ajunge ca din Guvernul votat de Parlament să rămîină doar primul-ministru Nicolae Văcăroiu”. (P.P.)

escrocherie devine o afacere cinstită cînd statul încasează impozite pe banii învîrtiți acolo? Și dacă e așa, nu cumva și aici ar fi vorba de un gir moral? Să nu insistăm, dl. Văcăroiu nu știe, nu cunoaște.

Ioan Gavra: „Cred că jocul va ține 20 de ani!”. O astfel de afirmație din partea unui bărbat politic cu o perspectivă economico-financiară atît de „astă nu e și un gir moral, de bani ce să mai vorbim, pentru atragerea în cursă a unor nenorociți dornici de cîștiguri nemuncite?”

Și, în fine, încă și mai subtilul economist și politician Gheorghe Funar: „Acest circuit de intrajutorare s-a dovedit a fi soluția de moment pentru atragerea în circuitul economic a disponibilităților bănești aflate la populație și intrajutorarea românilor, în special a celor nevoiași. Efectele sale sînt multiple asupra participanților la circuit (...) ca urmare a cîștigurilor pe care le realizează cetățenii de pe urma participării la circuitul Caritas s-a recurs la un sistem de donații (...) suma donațiilor a ajuns la aproape 405 milioane lei (...) am alocat 172 milioane din aceste donații pentru statula lui Avram Iancu. O altă sumă a fost livrată-virată pentru înălțarea Crucii de pe Cetățuie. Pînă acum - 83.481.000 lei”.

ÎN ȘI DINCOLO

A doua expoziție anuală organizată de Centrul Soros pentru Artă Contemporană continuă manifestarea de anul trecut („Ex Oriente Lux” – prima expoziție de instalații video), menținând interesul pe artele mediatice.

Două sint obiectivele proiectului:

1. Discursul artistic – reflex al problemelor comunității. Implicarea artistului și creației sale în social. Artiștii sint împinși să „iasă” din ateliere și din sălile de expoziție și să lucreze/creze în spațiul real, în mijlocul unor comunități cu probleme de integrare (Copșa Mică, țigani, orbi, handicapați, pensionari etc.).

2. Depășind frontierele electronicii. Investigația celor 19 artiști selecționați se va desfășura pe parcursul a 4 luni, iar întregul proces va fi așa conceput încât să fie transmis prin mijloace de comunicare rapidă (poșta electronică, fax).

Expoziția propriu-zisă va fi un dialog între artiști aflați în comunitatea cercetată și publicul aflat într-un spațiu din București.

Revista „22” va prezenta succesiv proiectele acestei întreprinderi artistice, care la 6 ani distanță de mileniul următor își dorește să accentueze modul în care arta și cercetarea estetică folosesc și depind de tehnologiile contemporane și de aplicabilitatea lor pe subiecte acute. (D.P.)

Locuri comune 1-9

01010101010101... este o cercetare asupra modului de funcționare a locurilor comune în timpul creativității.

LC1. Locul Comun I. Comportamentul izolaționat al intelectualității din România în relația cu socialul (repulsia față de stînga teoretică a intelectualului interbelic, reacția de rezistență prin estetic în perioada comunist-totalitară, marginalitatea intelectualului în raport cu urgențele social-politice etc.).

LC2. Tehnofobia artistică. Artă este ultimul bastion al rezistenței unei sensibilități specific locale împotriva unei agresivități internațional-suspecte, manifestată prin poluare tehnică, imixtiune a unor medii ne-specifice (gen video, computer, electroacustică) etc. – procese care transformă cultura în sub-cultură.

LC3. Academismul. Cultura nu poate fi decât „înaltă”. Altitudinea este menită să protejeze împotriva „amatorismului”, a resurselor marginale, a consumismului. Cultura străzii, manifestările vernaculare în muzică, arhitectură, vizualitate sint elemente de poluare ce intră doar în competența sociologiei și a statisticii. Fenomenele de masă nu sint impresionante nici măcar cantitativ (dincolo de o îngrijorare pedagogică), știut fiind că arta se exprimă prin unicitate.

LC4. Autoritatea obiectului. Artistul cunoaște o singură modalitate de a comunica: opera. Identitatea sa socială e un element de bruiaj, din moment ce socialul este un teritoriu extra-artistice.

LC5. Delegarea de conștiință. Invasia de adevăruri negative cunoscută de România post-decembristă este de competența politicienilor, a mass-media și a unei pătri incerte de acțiivități sociale, mulți de dubioasă proveniență externă. Prin definiție sărac, inutil și dator să își chivernisească opera, nu să facă voluntariat pe coleriuri pauperi ai post-comunismului.

LC6 (In)conștiința minoritară. Tensiunile inter-etnice, problemele comunităților de țigani, a-socialitatea infantilă, recuperarea parțială a handicapurilor mentale, definirea morală a homosexualității, poluarea industrială, poluarea mediatică sint probleme și urgențe care definesc o grilă a minorităților de diverse feluri în societatea românească. Psihologia minoritară a artistului, în măsura în care nu e agravată de autism, îi dă acestuia șansa integrării empatice (și homeopateice) în zone de criză. Prezența sa socială e un test de adaptabilitate la un context cu alte urgențe decât cele moștenite din secolul trecut și păstrate cu tenacitate până azi. Absența obiectuală, substituția prin comprimarea mesajului și urgentarea comunicării în limbaj binar constituie un exercițiu de flexibilitate în competiția cu alte zone de expresie ce absorb atenția publică.

Realizarea unei expoziții de arte vizuale bazate pe tehnologia comunicatională, pe dialogul între un centru de-construit pe nostalgia (Muzeul Țăranului Român, București) și marginile fixate în prejudecata distanței și în certitudinea crizei (Copșa Mică, Mănăstur-Cluj, comunitatea țigănească din Țăru-Lăpuș, Asociația Nevzătorilor din România, muncitorii întreprinderii de Utlaj Greu Oradea, elevii Scolii ajutoare Arad, locuitorii unui bloc de pensionari din Nicolina-Iași etc.) a fost deja sancționată drept nostalgie comunistă (locul comun al „artei angajate” și/sau nostalgie sincronistă (locul comun al „corectitudinii politice” ce preocupă arta Statelor Unite și a culturilor dependente) sau/și obsesie elitistă (locul comun al exploataării noilor medii în beneficiul producției artistice – întreprinsă cu abuz de cosmopolitism și atac la „specificitatea autohtonă”).

Convingere finală. Instalarea unui univers comunicational complet nou, bazat pe poșta electronică, realitate virtuală etc., este un proces inevitabil chiar și într-o zonă ca România. Avind în vedere că pretutindeni, inclusiv în democrații cu aparențe de sănătate mult mai solide decât pe aici, s-a dezvoltat certitudinea unui conflict crucial între centralizarea informației (cu rezultanta într-o mai eficientă manipulare) și descentralizarea, bazată pe individualism și comunicare, 01010101... este un semn de iminentă adresat somnolenței noastre tradiționale. Oricât ar suna de bombastic, instrumentele sociale ale secolului 21 există și în România. Interesant de aflat este cine le va controla.

CĂLIN DAN

Cifrele care definesc învățământul superior de stat anul acesta sint: 27.000 absolvenți aflați în căutarea unui loc de muncă și, începînd din toamnă, 46.000 de noi studenți.

Cum percep tinerii viitorul lor în acest moment? Întrebarea vine firesc dacă luăm în calcul cifra de un milion de șomeri și lipsa locurilor de muncă sau datele Institutului de Cercetare a Calității Vieții, care spun că 17% dintre studenți nu se pot pronunța asupra profesiei pentru care se pregătesc și că mulți dintre ei abandonează facultatea.

Cum să găsești un loc de muncă?

• După desființarea repartițiilor și în absența unei piețe a forței de muncă, încadrarea în muncă a absolvenților de învățămînt superior stă sub semnul relațiilor și hazardului. Mediciștii au situația cea mai stabilă, ei găsindu-și în cea mai mare parte locuri de muncă în domeniul pentru care s-au pregătit. La fel, absolvenții Universității, cu excepția celor ai facultăților de Geologie și Chimie. Absolvenții de la ASE sint cei mai avantați: ofertele pe care le primesc sint atât de numeroase încît acoperă pînă și panourile din holul facultății, iar salarii de 150.000-180.000 lunar au ajuns să stîrnească nemulțămire. Totul depinde de unde privești lucrurile: din perspectiva unui profesor universitar, care are un salariu de 180.000 lei, sau din cea a unei chelnerițe la barul-pizzerie „Vlady”, pentru care același panou din holul ASE anunța o ofertă de salariu de 300.000 lei lunar! Politehniștii continuă să se afle în situația cea mai dificilă. Deși nici la ei nu lipsesc ofertele de locuri de muncă, totuși acestea acoperă doar un mic procent din numărul absolvenților. De la Constantin Minciu, prodecanul facultății IMST (fost TCM), aflăm că anul acesta s-au primit cca 100 de oferte de ingineri pentru 600 de absolvenți. Paradoxal, aceste locuri nu s-au ocupat în totalitate. Motivul e același ca și în cazul ASE: leașa prea mică și munca prea multă. 10 din aceste locuri, de pildă, oferite de o întreprindere de mașini-unelte din București, dispusă să încheie contracte cu absolvenții pentru o perioadă de 3 ani, cu un salariu brut de 150.000 lei lunar, nu s-au ocupat. Dacă ținem cont și de ofertele de muncă în alte domenii decât cel pentru care s-au pregătit, constatăm că aproape toți absolvenții de învățămînt superior se pot încadra la terminarea facultății. Un proaspăt absolvent al Politehnicii spunea că, dintre colegii lui, „numai cine nu a vrut nu s-a angajat”.

• Una din principalele dificultăți în găsirea unui loc de muncă este lipsa informației și a comunicării între tinerii absolvenți și patronii de firme. Pentru a-i pune în contact direct pe unii cu ceilalți a apărut ideea organizării unor tirguri de forță de muncă sau tirguri de job-uri. Un prim astfel de tirg a avut loc în luna iunie 1994 la Politehnică, organizat de facultatea IMST și de Fundația Soros, și un altul este anunțat pentru luna octombrie, la Bursa Română de Mărfuri, în organizarea Centrului de Informare și Documentare pentru Tineret.

Tot lipsa informației este responsabilă și de faptul că tinerii nu cunosc o serie de drepturi pe care le au. De pildă, este valabilă încă decizia Ministerului Muncii și Protecției Sociale de a plăti din fondul pentru șomaj 60% din salariul absolvenților de liceu (70% pentru absolvenții de facultăți) pe o perioadă de 9 luni după absolvire. Cu toate acestea, din cei ca 300.000 absolvenți de liceu din promoția 1993, numai pentru 15.000 a fost solicitată această plată.

Foto: Daniel Mihăilescu

Master-ul: o inițiativă deja controversată

Pentru prima oară în acest an instituțiile de învățămînt superior au introdus ciclul profundat de studii (master). Avînd durata de un an, master-ul este gîndit să ofere celor mai buni absolvenți de facultăți posibilitatea de a-și continua studiile în paralel cu desfășurarea unei munci de cercetare, în vederea pregătirii doctoratului. La examenul pentru admiterea în anul de studii aprofundate, care va avea loc în luna septembrie, se pot prezenta numai absolvenții din promoția 1994 cu diplomă de licență și cu media generală de licență minimum 8. Opțiunile se fac de la început pe specialități. Numărul de locuri pentru master este, în București, 150 la ASE, 340 la Politehnică și 570 la Universitate.

Numărul săptămînal de ore va fi 14-16 (cursuri și seminare), cu prezență absolut obligatorie, la care se adaugă activitatea de cercetare în cadrul catedrei universitare respective. Studenții care urmează anul de studii aprofundate au dreptul la burse și cazare în cămine la fel ca și ceilalți studenți. Master-ul se încheie cu o dizertație. Absolvenții primesc o „diplomă de studii aprofundate” care le conferă dreptul de a ocupa cu prioritate posturi în învățămîntul superior, în cercetare sau în sectoare de concepție și de a fi înscriși la doctorat.

Deși înscrierile pentru admiterea la master nici n-au început, problemele n-au intrizat să apară. • Absolvenții din anii anteriori se consideră nedreptățiți de faptul că ei nu au acces la master. • Nemulțămiri a stîrni și lipsa de corespondență între specialitățile de master și cele de doctorat, deși master-ul are ca scop tocmai aprofundarea studiilor în vederea pregătirii tezei de doctorat.

rat. De la Horia Gheorghiu, profesor la IMST, am aflat că, de pildă, la Rezistența materialelor și la Vibratii, specialități de doctorat, nu există nici măcar un master apropiat ca tematică. • Nu s-a căzut încă de acord la nivelul facultăților dacă seminarele și cursurile să se țină dimineața sau seara. Disputele au fost generate de dorința multor studenți de a avea cursurile seara, pentru a putea lucra în timpul zilei. Unii profesori susțin că e bine ca studenții să nu lucreze în timpul master-ului, pentru a se dedica activității de cercetare. Alții, mai pragmatici, se gîndesc că, impunînd un program foarte strict, riscă să piardă unii dintre cei mai buni studenți. Aceștia, dacă au găsit locuri de muncă convenabile, nu vor renunța la ele în favoarea master-ului, mai ales că „diploma de studii aprofundate” nu le oferă certitudinea găsirii unui loc de muncă după absolvire. Pentru că în România prioritatea o dau relațiile, și nu un fel sau altul de diplomă.

Examenul de licență — un bluf?

Mult așteptatul și contestatul examen de licență s-a încheiat cu un bilanț liniștitor: 3 picați la Universitatea de Medicină și Farmacie București, 6 la ASE și cîteva zeci la Politehnică. Examenul „sportiv” s-a dovedit la fel de inofensiv și de formal ca vechiul examen de diplomă. Introdus pentru a pune o barieră în calea aflului de studenți de la facultățile private, examenul de licență nu a avut încă prilejul de a-și demonstra eficiența, pentru că în sesiunea din această vară nu s-a prezentat nici un absolvent al facultăților private. Din teama unei confruntări și așteptînd să vadă cum se va desfășura primul examen de licență, studenții și profesorii de la universitățile private au preferat să amîne „momentul adevărului” pînă în sesiunea viitoare din ianuarie 1995. Unele facultăți private au mers pînă la a pica masiv studenții la examenele din anul terminal, pentru a-i împiedica să dea examenul de licență în această sesiune.

OANA ARMEANU

Taxe de studii pentru a doua facultate

În ultimii ani ai regimului comunist, tinerilor li se luase posibilitatea unei specializări alternative, mulți dintre ei fiind obligați să pfezeze meserii pentru care optaseră în urma presiunilor conjuncturii politice. După Revoluția tinerilor din Decembrie '89, s-a produs o răsturnare a opțiunilor acestora. În dorința de a-și împlini o vocație sau pentru a evita șomajul, tinerii absolvenți precum și studenții au migrat spre alte domenii ale învățămîntului universitar. A doua facultate a căpătat dimensiunea adevăratei lor împliniri intelectuale. Amploarea acestui fapt în societatea românească de azi atinge dimensiunile unui fenomen social. Și iată că în vara anului 1994 o Hotărîre de Guvern vine să reediteze, sub motivații economice de această dată, situația de dinainte de decembrie '89.

Potrivit prevederilor metodologiei de organizare a examenului de admitere în învățămîntul superior, elaborată de Ministerul Învățămîntului în urma unei Hotărîri guvernamentale, începînd cu anul universitar 1993/1994 candidații declarați admiși în urma concursului de admitere, care sînt absolvenți ai unei facultăți sau care sînt deja studenți la o facultate de stat, pentru a urma o a doua specializare, vor trebui să plătească o taxă de studii. Motivația acestei hotărîri — care prin aplicarea ei va bara perspectivele multor studenți buni de a accede la o treaptă superioară de pregătire — este, conform Ministerului Învățămîntului, faptul că statul român nu și-ar mai putea permite să suporte financiar o a doua specializare pentru studenții care sînt capabili de a accede la ea.

Nivelul acestor taxe, pe care-i va stabili fiecare facultate în parte, departe de a fi modic — de 117.000 lei anual la Universitate —, se anunță a fi o barieră greu de trecut în condițiile în care majoritatea studenților români trăiesc la nivelul minim al existenței sau sub acest nivel. Dacă în Occident, în unele țări, studiile universitare se plătesc — această comparație pîrînd a fi o motivare suplimentară a autorităților ce au adoptat această hotărîre —, nu trebuie scăpat din vedere că acolo există o cu totul altă realitate economică, realitate care-i permite ființării să-și achite din propria activitate aceste taxe.

În România, șanse de redresare a situației tinerilor studenți pe termen cel puțin mediu nu se întrevăd, astfel încît poate trece o perioadă destul de lungă pînă ce condiția materială să-i poată permite unui tînar plata unei specializări alternative.

EUGEN CADARU

Jumătate din studenți nu vor avea loc în cămine

• Principala problemă a unui „student căminist” este, culmea, să-și cîștige acest statut, adică să-și obțină un loc de cazare.

În toamna lui '93, Centrul Universitar București înregistra un număr de 16.000 de studenți rămași sub cerul liber, iar UPB avea de rezolvat situația a 1.800 de cereri peste numărul locurilor disponibile. Cazarea într-o cameră a unui număr de studenți mai mare decît cel prevăzut nu a rezolvat nici măcar parțial problema, mulți dintre ei rămînd să se descurce cum pot. Studenții din anul I sînt cei mai dezavantajați deoarece, fiind ultimii veniți, rămîn primii afară (studenții din anii superiori avînd dreptul să-și păstreze locurile ocupate).

Ca să obții cazarea trebuie să dai un bacșiș substanțial mafiei din administrarea căminelor. În plus, schimbarea camerei, obținerea unei pături în plus sau a unui dulap, repararea instalațiilor sanitare sau electrice, repararea ușilor, a broaștelor și înlocuirea clanteilor sînt tot atitea motive de a da bani în dreapta și în stînga. Sînt administratorii de cămine care păstrează camere în rezervă nelocuite, pe care le închiriază pe valută! D. Gb., student în ultimul an la Facultatea de Mecanică din UPB, spune că a plătit o sută de dolari anul acesta pentru o cameră și speră că acest preț îl va „aranja” și pentru anul următor. Nu trebuie uitată practica vînzării locului ocupat în cămin de către cei aflați la sfîrșitul facultății sau de către cei care și-au găsit o altă locuință.

Criteriile de acordare a locurilor în cămine rămîn la latitudinea centrelor universitare, acestea prevalîndu-se de autonomia universitară. Ministerul Învățămîntului a impus trei criterii obligatorii:

1. cazarea tuturor studenților bursieri;
2. cazarea studenților din Moldova și Ucraina;
3. cazarea cetățenilor străini bursieri ai statului român.

În ceea ce privește condițiile de trai din campusurile universitare putem spune că situația este dramatică. Mizeria, gunoieria aruncate peste tot, șobolanii care circula nestingheriți prin holurile neluminate ale căminelor, întreruperea curentului electric, lipsa apei calde și a căldurii pe timp de iarnă sînt

fenomene normale” cu care studenții s-au obișnuit. La toate acestea se adaugă și distrugerile (uși smulse, geamuri sparte) provocate de unii tineri cărora statutul de student nu le poate înlocui lipsa educației.

Altă insuficiență a locurilor de cazare cit și precaritatea condițiilor de trai din cămine vor rămîne probleme nerezolvate”, îmi spune Ovidiu Ianculescu, director în Ministerul Învățămîntului la Departamentul Universitar, din cauza bugetului insuficient, sumele prevăzute acoperind doar cheltuielile de întreținere.

• Ca și anul trecut, situația cea mai grea o are Universitatea București. În timp ce medicina, Politehnică și ASE se mai „descurcă”, la Universitate numai jumătate din studenții din provincie vor putea fi cazați. Universitatea are circa 5.000 locuri în căminele proprii și „împrumută” anual cîteva sute de la alte institute de învățămînt superior. Anul trecut a reușit să obțină astfel peste 2.000 locuri cedate de Politehnică, Medicină și două licee. Anul acesta, Ministerul Învățămîntului a redus numărul locurilor de împrumut la 1.350, în timp ce numărul studenților din Universitate a crescut. Studenții din anii mai mari își vor păstra locurile. În schimb, studenții din anul I nu vor primi nici un loc în cămin.

În timp ce Universitatea se zbate în aceste dificultăți și „împrumută” locuri în cămine, trei dintre căminele ei au fost preluate de medicină. Căminele B1, B2 și E din Grozăvești, construite în 1961 pentru Universitate și folosite de aceasta pînă în 1974, au fost trecute după această dată în administrarea Universității de Medicină și Farmacie. Ministerul Învățămîntului a răspuns favorabil cererilor repetate ale Universității București de recuperare a lor. Dar pentru că mediciniștii au refuzat cedarea căminelor, Ministerul Învățămîntului a bătut în retragere, spunînd celor două universități să se înțeleagă între ele. Cum să se înțeleagă (ne întrebăm retoric), cînd Medicina închiriază aceste locuri pe valută studenților străini?

Ce inseamnă să fii student bursier în România

Directorul Ianculescu precizează că există la Ministerul Finanțelor pentru avizare un proiect de hotărîre ce stabilește bursele care vor fi acordate începînd cu toamna lui '94. Bursa de merit se va cifra la 61.000 lei, bursa de studiu la 41.600 lei, iar bursa de excepție la 38.300 lei. Proiectul prevede renunțarea la plafonul maxim de venituri pentru bursa de merit. Inițial, Ministerul Învățămîntului propusese ca bursa să acopere cheltuielile de masă și cazare, dar Ministerul Finanțelor nu a acceptat această soluție. Dacă ne gîndim că bursa de merit o obține un mic număr de studenți, rămîne să comparăm bursa de studii (41.600) cu minimul de subzistență pentru o persoană, prevăzut de proiectul Legii ajutorului social (45.000). Concluzia este că studentul bursier, în viziunea guvernărilor, poate învăța avînd un venit sub pragul minime subzistenței. De învățat învîntă, cum însă poate trăi sub acest prag?

RĂZVAN BUTARU

(Continuare în numărul viitor)

Foto: Daniel Mîhăilescu

Intr-un studiu efectuat de Ion Dan Trestieni și Costel Olaru (Centrul de Studii și Cercetări pentru Problemele Tineretului), în cursul anului 1993, pe un eșantion național de tineri, 68,8% din tineri consideră că există o cultură specifică a tinerilor, majoritari fiind elevii de liceu. Cei ce neagă existența acestei culturi specifice sînt cei căsătoriți, muncitorii calificați și cei care lucrează în sectorul de stat. Pentru elevi, cultura specifică a tinerilor se manifestă prin muzica rock și prin asociații de tip expresiv (de tipul fan-cluburilor). Prezentăm în continuare fragmente din acest studiu.

Foto: Emanuel Furru

Creativitatea simbolică și importanța ei în viața tinerilor

Există două tipuri de culturi pe care le luăm în discuție: cultura înaltă (estetica clasică a valorilor universale) și cultura comună, care estetizează aspectele vieții obișnuite, de zi cu zi (estetica terestră).

Cultura comună prezintă atracție pentru tineri întrucât le oferă identitate; în cazul culturii înalte vorbim de creativitate artistică, iar în cazul celei comune de creativitate simbolică.

Creativitatea artistică lucrează prin excluziune. Evaluările și curentele sînt bine stabilite și la îndemna elitelor culturale.

Viața de fiecare zi permite dezvoltarea creativității simbolice. Multe din existențele tinerilor nu sînt codificate prin artă, dar sînt pline de expresie – semne și simboluri prin care indivizii sau grupurile caută în mod creativ să-și marcheze prezența, identitatea sau sensul.

Începînd cu secolul XX, tinerii au încercat să-și exprime semnificația lor culturală reală sau potențială și au dezvoltat regatul culturii comune vii. Fără îndoială, el este uneori vulgar. Dar are și caracterul de a fi „comun”: acolo unde artele exclud, cultura comună include. Creativitatea simbolică a tinerilor se manifestă prin multitudinea de moduri în care ei folosesc, umanizează, decorează și investesc cu sensuri spațiile de viață comună și practicile sociale – alegerea hainelor, alegerea tunsorii, folosirea selectivă și activă a muzicii, a TV-ului, a jurnalelor, picturilor murale, teatrul stradal, decorațiunile dormitoarelor, jargonul folosit în grupurile de prieteni, lirica specifică vieții cotidiene, dansul.

Creativitatea simbolică este o parte necesară a vieții cotidiene, pentru că ea este o parte a muncii necesare, iar aceasta cuprinde două aspecte și în ambele găsim elemente de creativitate simbolică:

- munca ce asigură producția și reproducția speciei umane (creativitatea simbolică, munca este „afinită”, o regăsim la noi, astăzi, mai ales în mediul rural);
- munca simbolică, necesitatea speciei umane de a comunica se realizează prin limbaj, limbajul corpului, actorie; creativitatea simbolică.
- Munca simbolică este răspunzătoare pentru:
  - producerea și reproducerea identităților: cine sînt „EU” și ce ar putea deveni?
  - plasarea identităților în cotidian;
  - stabilirea simțului comun: ce înseamnă „prieteni”? ce înseamnă „dușmani”? cînd e bine să vorbești? cînd e bine să faci? etc.

Pentru tineri, munca și creativitatea simbolică sînt chestiuni de supraviețuire culturală. Ei nu mai au sentimentul că există o „cultură globală” cu locuri alocate și un sistem de valori universale care se impun coercitiv.

Deformarea muncii simbolice și a creativității simbolice atinge faze de amplitudini înalte în loisir.

Tinerii vor pentru ei semnificație și satisfacție acum și nu ca indivizi în solda Puterii. Aceasta este explicația faptului că, adesea, subversiunea și distrugerea – verbală, stilistică, expresivă – a variantelor stereotipe de opere ale culturii claselor înalte sînt bine venite.

Multe din cercetările existente despre muzica pop sugerează că melodiile au impact primar ca sunete și ritmuri și mai puțin ca text liric.

Pentru tineri, mai important decît ceea ce se cîntă este maniera în care se cîntă. Muzica pop produce adesea sentimente și stări afective. Ea este o operă a culturii comune în măsura în care reușește să facă cronică sentimentelor și experiențelor de viață ale unor largi categorii de tineri. Paul Willis observă că, în domeniul culturii comune și a creativității simbolice, ele îndeplinesc anumite funcțiuni specifice: 1. întărirea propriilor convingeri; 2. rol educativ: cîntece politice sau de critică socială; 3. propun sensul „bun” al lucrurilor; 4. susțin sentimentul de solidaritate: „și alții gîndesc la fel”.

Cultura înaltă

Spre deosebire de cultura comună, cultura înaltă, se raportează mai puțin la realitate. Ea nu vrea să furnizeze soluții, ci modele. Iată de ce aprecierea artei înalte depinde întotdeauna de achiziționarea unor cunoștințe prin procesul educațional.

Fără să vrea, „cei educați”, cunoașterii artei înalte, se izolează în „stall”-urile operei și se vîd reflectați pe și înșiși de jur împrejur.

Simțînd pericolul acestui izolaționism, unele societăți democratice au încercat să „democratizeze” cultura înaltă, prin răspîndirea ei dincolo de granițele clasei care o susține (mijlocie-înaltă). Pornindu-se greșit de la început cu premisa că ceilalți sînt un non-public și nu posesorii unor forme proprii de cultură (cultura comună), au eșuat.

Spre un nou tip de estetică: estetica terestră

Estetica terestră este fermentul culturii comune. Ea acționează în funcție de context: avem atîtea estetici cîte zone apar de sub focarul observației.

Spre deosebire de estetica culturii înalte, care accentuează cerebralul, abstractul sau calitatea sublimă a frumosului, estetica terestră lucrează prin simțuri, prin înălțarea senzualului, prin bucurie, plăcere și dorință, prin petrecere și festiv.

Cultura comună încearcă să răspundă nevoilor comune: ia simboluri din stradă, din sălile de dans, din viața de fiecare zi.

Spre o sociologie a culturii comune

Cultura oficială, deși greu, a trebuit să recunoască totuși existența unei culturi a vieții de fiecare zi. Esențialii în acest proces au fost tocmii tinerii, pentru care „artele” au fost literă moartă, politica și plitisticele iar instituțiile sînt bastioane ale

coercției. Ca un lucru esențial, în cultura comună s-a trecut de la comunicarea mesajelor „trimise” la cea a mesajelor „facute/construite”.

Mesajele construite nu țin de domeniul privatului, chiar dacă sînt construite privat. Ele au un conținut social și o relație dialectică cu structurile înconjurătoare. De aceea, în regatul culturii comune, a face (și nu a primi) mesaje și sensuri în propriul tău context și din materiale pe care le însușești pentru acest demers este într-un fel o formă de educație, în sensul cel mai general. În cultura comună sîntem cu toții producători de cultură și aparținem nu unei comunități, ci proto-comunității (asocierea conjuncturală și veșnic schimbătoare de indivizi și grupuri umane în funcție de contextul vieții cotidiene).

Sociologia rock-ului

Centrul de Studii și Cercetări pentru Problemele Tineretului a primit – și a studiat prin „analiza de conținut” – texte rock de la 55 de autori (dintre care 4 sînt exponenți ai culturii înalte).

Trebuie precizat că rock-ul este un fenomen muzical și mai puțin un fenomen cultural. Dificultatea mare constă din faptul că rock-ul este o formă de cîntec și există tentația de a analiza cuvintele pe cheitua sunetelor. Dar orientarea bazată pe cuvinte nu este de ajutor pentru a ajunge la sensul rock-ului. Fani rock știu cel mai bine că cuvintele sînt sunete pe care le simțim mai înainte de a le descifra sensurile. Rock-ul este un mijloc, nu un scop muzical: este făcut pentru a avea rezultate emoționale, sociale, fizice. Într-un anumit sens, rock-ul este primitiv. El folosește o înțelegere primitivă a manierei în care sunetele și ritmurile au efecte emoționale și fizice. Ce face ca o voce să fie sexy, mișcările, dură? Efectul vocii rockerului asupra fanilor este fizic.

În ceea ce privește lirica rock, confuzia apare în mare măsură legată de maniera în care sînt folosite cuvintele în muzică. În muzică, ele sînt semne ale vocii (vehicul pentru voce). Vocea mai poate utiliza și propriile-i instrumente non-verbale pentru a-și atinge scopul: accente, suspine, emfaze, schimbări de ton, ezitări. Cîntecele seamănă mai mult cu dramaturgia decît cu poemele.

Rockerii ne vorbesc în cuvinte și sunete despre viața de fiecare zi. Limbajul comun este estetizat, devenind intens și vital. Banalitățile din cîntecele rock nu sînt iluminatoare, ci încurajatoare: ele creează un curent emoțional pentru frazele comune care toți oamenii le experimentează în fiecare zi.

Începînd cu formația Beatles, tinerii au pus semnul egal între arta și confesiunea personală. Conștiința eului devine măsura statutului artistic al unei înregistrări; franchetea, istețimea muzicală, folosirea ironiei și paradoxul au fost și sînt marca artistică a muzicienilor.

Desigur, rock-ul nu-și poate pierde și funcția sa de divertisment. Dar rock-ul artă trebuie în primul rînd să-și pună publicul să muncească simbolic. Fani trebuie să absoarbă și să interpreteze contradicțiile și tensiunile autorului. Prin urmare, în fața rock-ului artă poți avea aceeași atitudine ca în fața unei opere de artă din cultura înaltă.

Analiza de conținut a textelor rock

Cei 55 de autori ne-au furnizat 453 teme care reflectă realitatea cotidiană:

- 198 (44%): condiția mizeră a tinărului în societate;
- 48 (10,7%): apocalipsul;
- 46 (10%): orientarea antisocială/schimbarea socială;
- 46 (10%): manifest rock;
- 41 (9%): antișcoală;
- 29 (6,5%): moartea;
- 26 (5,8%): revoluția;
- 14 (3%): manipularea în isterie;
- 5 (1%): războiul.

Explicităm, pentru a nu exista confuzii de interpretare, două categorii de analiză aparent confuzibile:

Condiția mizeră a tinărului:

- expunerea plată, rece, a unor indicatori de viață mizeră;
- nu se fac judecăți de valoare;
- în contextul poeziei, nu se propun soluții de ieșire din condiția mizeră.

Orientarea antisocială/schimbarea socială:

- expunerea senzitivă, pasională a unor indicatori de disfuncție socială;
- se fac judecăți de valoare;
- în contextul poeziei se propun soluții de ieșire din disfuncțiile sociale.

Condiția mizeră a tinărului

- Trai în societatea celor care „cîștigă zilnic 24 de ore de viață” și avem „în noi toți un Sarajevo”.
- Cea mai des folosită temă este „scriba”. Urmoașă apoi „înștigarea la ură” și sentimentul „limitării”.
- Unii autori au idei nostalgice, socialiste, considerând că tot răul se trage de la caracterul rău al banului, de la privatizare, vânzătorii de țară și străini.
- Într-o astfel de societate, și dragostea este văzută ca mizeră; iubirea e banală; femeile sînt false, bărbații impotenți, iubirea e contextuală (depinde de rude, de prieteni), de-o noapte, imposibilă sau apăsătoare.
- Tinărul se simte „abrutizat”, „intoxicat”, „manipulat”, „batjocorit”, neînțelese „de oamenii ce au, în loc de iubire, mormint”, „mințit, trădat, înșelat”.
- El vede: rockeri răstigniți, „gobolani roșii”, „manechine”, „politicieni stupizi la TV”, „o lume lipsită de plăceri”, „nici o scăpare”, „nici o speranță”, „noroii”, „idei timpote”, „gemete”, „teamă”, „durere”, „groază”, „copii care mor de foame”, „suferință”, „prostie”, „nebuni”, „mafie”, „popi beți”, „polițiști bătași”, „piață cu ruși”, „cerșetori”, „sinucigași”, „sex pe valută”, „handicapați”, „haos” și în final tăcere.

Apocalipsul

Aici intră majoritatea textelor pe care autorii le văd ca genuri muzicale „Death”, „Metal”, „Trash”, „Speed”, cele mai dure și agresive în rock-ul contemporan.

- Lumea întreagă oferă o imagine de coșmar: „amestec de carne, sînge și puroi”, „vene verzi”, „creiere cu rîni”, „suflete cu sicrie, femei mînjite de mustul cadavrelor”, „copii decapitați”, „manechine”.
- Se afirmă că este o lume pe cale de înșelare, în care frațele își va ucide frațele și fiul pe tată. Se poate întîmpla chiar ca „mama să ardă în sobă” și „tată să se lege de spinzurat”.
- O temă des abordată, subsumată categoriei „apocalipsei”, este imixtiunea diavolului în social. Acestea sînt teme satanice, care nu irump în mod obligatoriu din grupări satanice (foarte rare la noi în țară).
- În anumite texte, Satana este descris foarte naturalist: „Din ochi îți săreau ghemotoace de otravă bolborosind sub negrul ulcior al răului (...). În plețele-ți cu gust de șarpe aveai o cruciadă de păcate (...). Un container de injurături îți era inima (...)”.
- Satana vine pe Pămînt nu doar să sperie. El este diavolul justițiar, el face dreptate ucigînd o lume care s-a dovedit a fi rea.
- Pot apărea și morți justițiar (strigoii, schelete, „davre în descompunere”), care înău nu sînt „morți buni”, ci „morți răi”, foști criminali puși să pedepsească lumea.
- Apocalipsul este, în viziunea unor autori, cadrul de existență pe care îl merităm, căci nu există o pedepșă mai mare pentru ticlăgia oamenilor.

Orientarea antisocială. Schimbarea socială

- Rock-ul trebuie să-i facă pe tineri să nu fie timizi; este un soi de terapie socială.
- Lumea nu este bine clădită. Există un rege mincinos, enervant, încăpățînat și utopic.

• În timp ce alții se dezvoltă normal, „Noi avem comunism ca capital/ În ritm occidental”. Sindicatele fac o opoziție de carnaval, cîntînd un „Cîntecul de grevă”. Copiii de nomenclaturăști antedecembriști sînt „golani” din Piața Universității.

• Preotul îi cere tinărului să fie mai tolerant, dar „Cînd i-am iubit pe alții/ Am murit”. Societatea este ticlăsoasă și rea.

• Critica socială apare uneori sub forma unei parabole, cum ar fi aceea a lecției „Despre creșterea animalelor, vîntătoare și pescuit” din manualul de clasă a patra: a scăzut numărul de bovine pentru că au plecat sași, a scăzut numărul de porcine pentru că au plecat șvabi, oile se duc la arabi, a scăzut cantitatea de pește oceanic pentru că s-a vîndut flota, duzii sînt tăiați, animalele sălbatice sînt ucise, iar în rest există foame, acumpire, mizerie și corupție.

• În acest context, tinerii nu trebuie să fie pasivi. Se cere judecarea grabnică a celor ce „Ne-au rănit/ Ne-au scuipat, batjocorit/ Și ne fac o viață tristă”.

• Trebuie urmată calea netezită de revoluționarii morți. Nimeni nu poate fugi dacă are un ideal: „De îți este libertatea/ Al tău ești ideal/ Și dorești să schimbi lumea/ Cu un zgomot de metal/ Vino/ Vino/ Să ne adunăm”.

• Este necesară redesteptarea celor care înainte de 1989 „Erau învingeți ca niște cosmonauți/ Într-o navă ce se îndrepta spre Soare”.

• O armată de punk-iști, rockeri și „capete rase” e dispusă să facă „revoluția rece”.

Subcultura rock e prezentată ca fiind opozițională (dorește schimbarea socială) și nu ca negociativă (dorește negocierea timpului liber), așa cum a fost și mai este ea în cadrul ei natural (ariile rezidențiale ale clasei muncitoare occidentale). În subcultura rock românească intră în general copiii din mediile clasei mijlocii sau înalte, care își propun să schimbe socialul și nu doar să reziste demn în perioada de tranziție dintre ieșirea din familia de origine și intrarea în serviciu.

Orientarea antisocială

Deși 9% din totalul temelor la care ne referim sînt cuprinse aici, precizăm că ele aparțin numai unui număr de 2 autori. Naturalismul cu care este prezentat mediul școlar (într-un gimnaziu și într-un colegiu) include aceste texte în categoria textelor rock. Acest lucru este cu atât mai interesant cu cît unul dintre autori este un copil de clasă a IV-a. Profesoara este un amalgam de calități și defecțe: obiectivă, glumeață, gelosă (pe vîrsta elevilor), incompetentă (griștește la tablă), aspră (bate elevii), isterică (tipă, plînge), temătoare (ii e frică de reacția părinților), coruptă (nu dă notele pe merit), invidioasă (nu-i plac elevii care știu carte și nu sînt dintre favoriți), urîță (nasul lung) și nervoasă: „(...) de nervi ce aveam apăsă creta atît de tare încît creta s-a rupt dar ea nu a observat și scria în continuare cu unghia pe tablă”.

Elevii din colegiu sînt muștrați de profesori pentru că s-au răzvrătit și mai au de gînd să se răzvrătească.

Subculturile de tineret antisociale sînt și un indicator al democratizării relațiilor sociale.

Manifest rock

Patru texte în stiluri diferite - o proză, două confesiuni-rock și o poezie - ne-au propus „manifeste rock” sub forma unor secvențe de elemente esențiale acestei subculturi.

• Proza ne relevă aspecte interesante ale așa-numitei subculturi „pub”. Tinerii care se întîlnesc într-o berărie au porece - Lîină, Purice, Chelu etc. - „fumează „Carpați”, au formule de adresare specifice - „bătrîne”, „moșule” - , consumă bere și schimbă între ei casete. Este o subcultură de loisir în care se imită comportamentul masculin adult. „Bărbăția” este tema principală de discuție, iar în cazul nostru ea capătă aspecte tragice: „bărbăția” erorilor tineri morți la revoluția din decembrie 1989.

• Confesiunile-rock întăresc același caracter puternic masculinizat al rockerilor, manifestat de astă dată înainte de 1989, cînd „oxidății” se întîlneau la localurile „Lido” și „Cina” să asculte „muzică supărată”, să „spargă”, să înjure, să critice socialul, să bea „coctail” (amestec de băuturi alcoolice ieftine) sau „crack” (jumătate bere, jumătate alcool), să se „cafelească cu caralini” în acordurile formației „Sex Pistols”. Rock-ul a fost pentru tineri o formă

de rezistență la tentativa de a-i îndobitoci a societății, chiar dacă a însemnat agomot, mîrdărie, duritate sau viteză. Rock-ul se instituie ca „libertatea de exprimare, regăsirea tuturor sentimentelor și trăirilor umane, de la nebulnie, durere, neputință, neapăsare, împotrivire pînă la furie, acțiune, violență, speranță, „satisfacție”, extaz”. Funcția rock-ului este tocmai „căutarea libertății suprimate”.

Moartea

Oricî de obiectivi și de distanți am dori să fim în fața acestor texte, care nu sînt pentru noi decît unități de analiză, nu putem să nu ne lăsăm impresionați de alipirea „caldă” a două elemente aflate în realitate la antipodi: tinerețea autorilor și ipostazierea morții.

• Numai prin moarte devii liber, motiv pentru care moartea trebuie invocată. Moartea înseamnă a învinge: „Nu pot să fug pentru totdeauna/ Mai bine stau și mor/ N-am să plîng cînd voi muri/ Chiar dacă știu că va fi trist/ Am să-mi trăiesc momentul/ Chiar dacă va fi frig/ Am să mor fericit/ Am să înving”.

• Numai prin moarte poți deveni tu însuși: „Abia aștept/ În grupa mea să urc/ Ca-ntr-o oglindă în întuneric/ Să mă uit/ Să tip, să rid, să vîrș/ Să nu mă spăl/ Să pot/ Să fiu aievea/ Să fiu așa cum sînt”.

• Moartea e „sexy”, e o doamnă sublimă, e de dorit.

• Moartea înseamnă și o inimă pe țeva unei puști automate de care autorul s-a îndrăgostit.

• Moartea poate să însemne și cel mai important act al unei vieți ratate, desfășurat pe cearșaful unui pat de spital sau de pușcărie.

Revoluția

Cele mai multe teme referitoare la evenimentele din decembrie 1989 vorbesc despre „revoluția înșelată”: există o mare diferență între ceea ce se așteptau tinerii să se întîmple și ceea ce s-a întîmplat în realitate. Întă de ce mulți revoluționari în viață își doresc abin acum moartea. Revoluția a fost „Județul pe pămînt”, iar teroriștii „diavoli”. S-a murit stupid. Într-un text „grîndore”, un tînar mort sezează din mormint lumea din afară și ride, reflectînd la propria-i moarte: a ales cu o sacsoasă goală spre o multime agitată, crezînd că s-a strigat „Se dă carne!”. De fapt se strigase „Să dăm carnea asta la o parte!”. Medicii legiști i-au catalogat decesul

Foto: Emanuel Păru

„infarct miocardic”. Deși lumea i-a uitat, morții eroilor tineri cer „dinte pentru dinte” și se speră în „reînvierea” lor, căci au murit exemplar.

Textele se încadrează de obicei în genul rock „Death Metal”.

Concluzii

Din totalul celor 155 de texte primite, numai o treime sînt din perspectiva noastră „texte-rock”. Celelalte aparțin (sau, mai bine spus, își propun să aparțină) domeniului culturii înalte. Evaluarea defitivă a textelor se va face însă în etapa următoare a lucrării.

Ceea ce ne-a atras atenția în mod deosebit a fost însă caracterul 100% pesimist al tuturor textelor, ceea ce denotă că la provocarea unei alegeri libere a manierei de a crea, tinerii aleg imaginile unei vieți cenușii.

Pesimismul textelor se datorează nu atît reflectării de către autori a unui real difil (în țară în care tinerii sînt bine „cocoloșiți” prin protecție socială, ei sînt tot pesimiști), cît constatării lipsei de oportunități în viața socială: tinerii nu sînt folosiți în măsura în care și-o doresc ei, iar definiția rolului de tînar este vagă. De asemenea, lipsa unor „modele” și minciuna distorsionează manifestarea sănătoasă a ceea ce Erikson numea la tineri „simțul fidelității”.

„Congelatorul“ ideilor false: naționalism și comunism în Europa de Est

Perju

Comunismul nu a fost o doctrină antinaționalistă

Pînă la urmă, suplețea dialectică a ideologilor marxști le va permite să justifice simultan internaționalismul și naționalismul pozitiv (cel al națunilor oprimate) și să critice naționalismul negativ (al statelor dominante și imperialiste).

Un bun exemplu al capacității de a ține seama de circumstanțe va fi oferit de Henri Lefebvre, în momentul cînd în Franța s-a constituit o politică antifascistă de front popular în fața pericolului Germaniei naziste. În „Naționalismul împotriva națunilor” (1937) Lefebvre, califică naționalismul (sau mai curînd patriotismul) ca pe un „sentiment confiscat” (în Germania național-socialistă se vorbea despre *volksgeist* și de *volksmeinschaft*), pe care „Capitalul”, mai ales sub forma sa fascistă, a știut să-l capteze, în timp ce marxismul a neglijat, pe nedrept, acest teritoriu. La sfîrșitul demonstrației sale, el spune că e o gravă eroare să confunzi naționalismul bun, bazat pe o tradiție de stînga și botezat patriotism, cu naționalismul rău sau șovinismul, care scoate în evidență o ideologie de dreapta. Nu este vorba, evident, de a apăra o idee (naționalismul ca „idealism” este considerat inacceptabil), ci de acapararea unei „forțe afective”. Georges Sorel nu este departe.

Chiar dacă țînta marxismului a rămas totdeauna, fie și în temei vagi, „perfecționarea comunității umane”, nu se poate însă susține că el ar fi o doctrină antinaționalistă. În acest sens, tezele lui Henri Lefebvre sînt exemplare atît prin natura, cit și prin teoria sa. Abilitatea sa dialectică îi permite să scrie că „dacă proletarii nu au o țară, nu înseamnă că nu au nici o naționalitate”. De la Marx încoco, teoreticienii marxști (la putere sau nu) au recunoscut mereu existența formațiunii naționale, precum și reprezentările și sentimentele care o însoțesc, ca pe niște date istorice susceptibile de creșteri sau scăderi de valoare, în funcție de obiectivele pe care voiau să le atingă.

Teoria comunistă a națiunii a fost fabricată și pusă în practică de bolșevici. Schema ei va fi apoi exportată în țările din Est.

În cadrul internaționalismului socialist clar așezat, partidele comuniste ajunse la putere vor reactiva simbolurile naționale, vor relua, pe cont propriu, tradițiile statale și teritoriale, vor celebra misiunea civilizatoare a statului-națiune. Într-un cuvînt, vor face o lectură marxistă a istoriei naționale, subliniind specificul mișcărilor muncitorești sau al vechilor revolte populare împotriva ocupanților sau a stăpînirii, calificate, după caz, ca puteri feudale, burgheze, imperialiste sau fascistă¹⁾.

Ca să-și dea legitimitate, partidele comuniste din țările-satelit au făcut o lectură marxistă a istoriei naționale

Modelul importat era adoptat cu atît mai ușor cu cît manipularea simbolurilor și a sentimentelor naționale permitea noilor regimuri un soi de legitimitate, altminteri nu prea evidentă. Noii conducători se prezentau ca eliberatori, fapt incontestabil doar în cazul Iugoslaviei și Albaniei. În alte părți, rolul jucat de ei în eliberarea țării a trebuit exagerat, fie în insurecția română din 1944 (unde Partidul Comunist și-a adăugat cu de la sine putere rolul preponderent), fie în insurecția poloneză, unde

a fost anulat rolul jucat de armata poloneză pe tot parcursul războiului. Și, mai ales, noii conducători au prezentat socialismul ca pe o metodă de suprimare a inegalității între popoare.

Sfîrșitul celui de-al doilea război mondial a permis nu doar aplicarea în continuare a principiului naționalităților descris de Wilson în cele 14 puncte ale sale, ci și reglarea unor conturi mai vechi, în special față de germani, ale căror minorități au fost izgonite din Polonia și Cehoslovacia. Reforma agrară din 1945 a fost, în acest sens, mai mult decît o măsură economică sau socială. François Fejtó arată că, în Boemia și în Transilvania, ea a avut aspectul unei „revanșe a slavilor și românilor împotriva «rasei stăpînitorilor» germani și maghiari”. Este epoca în care un ministru ceh al învățămîntului, Zdenek Nejedly, declara: „Germania, cea mai temută putere de pînă acum a Europei, nu mai există. Deci pentru noi problema germană este definitiv rezolvată. Vom continua opera predecesorilor noștri, purificînd Praga și regiunile de frontieră”. Sub lozincă luptei antifasciste și a prieteniei cu poporul sovietic a fost reanimată tema eternului război între slavi și germani: „Aparținem mării familii slave, în fruntea căreia se află marea popor rus și conducătorul lui, Stalin”²⁾. Odată cu panslavismul este reînviat antioccidentalismul tradițional. În 1948, în România, statul ateu desființează Biserica greco-catolică, iar bunurile ei sînt date Bisericii ortodoxe, greco-orientală de la Marea Schismă și națională din 1925, cînd a devenit autocefală. În curînd reapare și antisemitismul tradițional, prezentat ca o luptă împotriva cosmopolitismului sau ca antisionism: semnalul va fi dat în URSS, la începutul anilor '50, de „complotul bluzelor albe”³⁾. De fapt, mulți evrei participaseră, ca membri ai Partidului Comunist sau ai serviciilor secrete, la instaurarea comunismului în anii 1945-1948. Vor avea loc procese: în Cehoslovacia al lui Slafsky și al altor zece evrei, în România al Anei Pauker și al lui Vasile Luca, ambii evrei, cel de-al doilea și maghiar în plus. De notat că aceste gesturi ce flatau sensibilitățile naționaliste (la care se adaugă lunga și virulentă campanie împotriva Germaniei revanșarde) sînt abandonate atunci cînd, în urma condamnării lui Tito, se lansează în 1948 o campanie împotriva comunistilor „naționali” acuzați de șovinism (Pătrășcanu în România, Gomulka în Polonia, de exemplu).

¹⁾ Un exemplu pentru astfel de ambiguități sînt evocările luptelor antihorthyste în România, care, din anii '50, au permis să fie amestecat denunțul politic (cel al fascismului) și resentimentul etnic-horthyemul, desemnînd fascismul unguresc - pentru ca primul să-l mascheze pe cel de-al doilea.

²⁾ Jean-Yves Potel, „Naționalismul în comunism”, în volumul „În Est, naționalismul contra democrației”.

³⁾ Vorbînd despre panslavism, François Fejtó arată că imediat după război „comuniștii erau marcați în ochii opiniei publice de o vină gravă: relația de înțelegere cu sovieticii (...). Din convingere și din calcul, comuniștii din aceste țări au apăsă pe coarda aceasta pentru a face să vibreze sufletul popular”. Pe tema antisemitismului, el adaugă: „antisemitismul ascundea un antisemitism nemărturisit. Livrîndu-i răbunării populare și desemnîndu-i ca țapi ispășitori, conducătorii de la Kremlin și acei țări (...) puteau să-și dea o înfățișare națională”.

Traducere de DOMNICA MACRI

ERATĂ de vară

● În numărul trecut, 34 (24-30 august 1994), s-au strecurat mai multe greșeli. Ca urmare, în articolul „De ce a învins Jirinovski în Rusia?” de V.E. Vozgrin (p. 13), în primul subtitlu, se va citi: „80% dintre ruși au astăzi o mentalitate comunistă” în loc de „mentalitate comunistă”.

● În prezentarea făcută lui Bernard PaquetEAU, autorul articolului „Congelatorul” ideilor false: naționalism și comunism în Europa de Est” (p. 7), pe rîndul 9, se va citi: „naționalismul estic, într-o formă periculoasă, deși grotescă” în loc de „deci grotescă”.

Adevărul literar și artistic, nr. 233

- Istoria unui mare regizor de la începuturi și pînă astăzi: Andrei Șerban se destăinuie în serial Ludmila Patlanjoglu
- Și în 1950 creatorii priveau cu ochi răi Ministerul Culturii
- Serge Fauchereau de la „Centrul Pompidou” din Paris i se plînge Savianei Stănescu de faptul că și pe malul Dimboviței poezia a fost înlocuită cu Coca-Cola...
- Pentru prima oară în România: ultimul interviu (1963) al lui Tristan Tzara
- Din epoca realismului socialist: influența nefastă a poezilor decadenți Bacovia, Blaga, Arghezi, Cotruș asupra tinărului Nicolae Labiș
- Inedit: Lucia Dem Bălăcescu despre legionari și statuia Regelui Carol, de Mestrovici

În fiecare zi, de luni pînă vineri, puteți audia la Radio Total, între orele 22.00-24.00:

TALK-SHOW-uri LIVE

FM 94,2 MHz
RADIO TOTAL
Telefon: 637 37 80, 637 55 45

Luni: Ovidiu Ioanșoala - Oficiul
Marți: Cornel Nistorescu - Cîinele de pază
Miercuri: Carmen Bendovski - Semîncămînt și vînzător
Joi: Fiți întreprinzători cu Bogdan Teodoru
Vineri: TALK-SHOW și muzică cu Andrei Partos - Friday I'm in love

De asemenea, în fiecare zi, de luni pînă vineri, la ora 8.45 - Reuters World News - informații și prognoza economică și la ora 17.30, MICA PUBLICITATE GRATUITĂ.

În acest articol voi încerca să îmbrăţşez două chestiuni privind viitorul culturii europene. Schemă conceptuală care pare a putea fi degajată din ambele dezvoltări imită forma următoarei presupuziţi ta-cite: viitorul se dezvoltă din nerezolvările trecutului.

Această presupuziţie admite două interpretări opuse, dar solidare: (a) un trecut integral „rezolvat” nu poate oferi un viitor conceputibil; (b) un trecut sufocat de nerezolvări constipă orice idee de viitor, ceea ce înseamnă nu că viitorul stagnează, ci că soluţia sa de urgenţă implică ruptura sau violenţa. Materia din care mi-am luat argumentarea şi exemplele ţine de istoria ideilor, care, spre deosebire de istoria convenţională, este deopotrivă subtilă şi infinită. Iată substanţa celor două chestiuni: (1) Care este relaţia europeană dintre iconoclastism şi imaginal? (2) Scrutând latenţele irezolvate ale trecutului, cultura noastră europeană mai poate inventa ceva radical nou faţă de lumea ştiinţei? Amindouă întrebările au fost evaluate pornind atât de la situaţii conceptuale contemporane, cât şi de la originile conceptuale ale soluţiilor care azi par că stau la îndemână.

Imagine şi imaginal

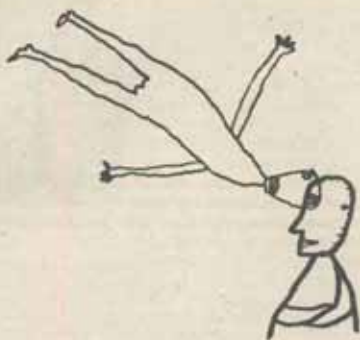
Prima întrebare se referă în formularea ei la o noţiune pe care un eminent islamizant, Henry Corbin, a introdus-o în anul 1964 pentru a desemna locul în care simbolurile şi arhetipurile religioase au o realitate efectivă şi efectorie, altfel spus, locul în care realitatea fuzionează cu idealul: mundus imaginabilis. Imaginalul ţine de ontologia reprezentărilor care pun omul în prezenţa raportului de transcendenţă. Ei bine, aceste reprezentări nu sînt gînduri abstracte, ci, într-un sens pe care l-a argumentat strălucit Robert Klein cu referire la Dante („Spirito peregrino”, 1965, reluat în Forma şi inteligibilitate, vol. I, cap. 1), sînt imagini. Imagini care, fireşte, nu sînt imaginile fotografiilor şi care reprezintă pentru inteligenţă exact ceea ce sînt imaginile obiectelor pentru ochi: materie sensibilă. Dacă ochiul se hrăneşte cu imagini fizice, spunea Aristotel, atunci sufletul nu poate înţelege nimic altă timp cit datele simţurilor nu sînt transformate în singura materie care li este direct accesibilă, şi anume în imagini interioare (numite „fantaşme” de la grecescul phantasia, care înseamnă simţ intern şi care era, pentru Aristotel, organul responsabil de convertirea imaginilor exterioare în imagini interne). Arheologia acestei epistemologii a fost schiţată de I.P. Culiănu în 1981, în primul capitol din Eros şi magie în Renaştere: 1484. Decisivă în cartea lui Culiănu este însă legătura pe care acesta o face între epistemologia fantasmelor (i.e., imaginilor interioare) şi artele memoriei ale Evului Mediu. Departe de a fi fost un simplu exerciţiu de mnemotehnică, arta memoriei era încă de la Raymundus Lullus (care a avut revelaţia artei sale în 1274) o tehnică magică de cunoaştere absolută, devenită apoi, la Giordano Bruno, o tehnică de manipulare a maselor prin intermediul fantasmelor. Altfel spus, printr-un control absolut asupra imaginaţiei proprii, care îi răpeşte fanteziei caracterul ei obişnuit arbitrar şi care are, în fond, toate atributele unei tehnici spirituale de tip ascetic. Cum însă toate religiile ueză de tehnici spirituale pentru realizarea experienţei de tip numinos, vedem că există o legătură subtilă între următorii termeni: imagine, imaginal (= rezervor de imagini), fantasmă (în sensul exegezei lui Culiănu), fantezie, imaginal. Ceea ce frapază imediat este că aici ar părea că avem de a face cu o ierarhie continuă a entităţilor: între imagine şi imaginal, adică între lumea sensibilă şi lumea validării reprezentărilor şi actelor religioase, parv a exista o legătură stabilă, deşi nu mai puţin misterioasă.

Iconoclastism şi imaginal

Dacă o astfel de solidaritate există între imagine şi imaginal (adică, în fond, între sensibil şi numinos), atunci e cu atât mai provocator faptul că Islamul, care a conservat strict iconoclastismul programatic al tradiţiei veterotestamentare, a putut păstra un acces la imaginal pe care europenii l-au rătăcit. Să nu uităm că noţiunea însăşi de imaginal, ca şi funcţiunea ei, au fost forjate de Henry Corbin pornind de la exemple islamice înţese în spiritul lor cel mai pur. Se poate deci spune că geniul religios al Islamului este cel care a făcut posibilă readucerea la lumină a problematicii legate de imaginal. Prin urmare, avem aici în mod clar o si-

H.-R. PATAPIEVICI

Aventura istoriei

tuaţie în care refuzul imaginii sensibile s-a asociat perfect cu accesul spre imaginea spirituală, înţeleasă ca facultate de acces la imaginal.

Pe de altă parte, a existat în Europa occidentală un moment iconoclast dramatic, care marchează reacţia solidară a Reformei şi a Contrareformei împotriva spiritului Renaşterii. A fost un iconoclastism de un tip special, care a lăsat deplină libertate imaginilor sensibile dar a suprimat brutal cultura imaginilor elaborate la nivelul imaginarului. La data suprimării lui, rezervorul de imagini al Renaşterii cuprindea mai multe tradiţii pasionante, aflate pe pragul realizării unei sinteze: platonismul, hermetismul şi cabala creştină. Aceste tradiţii erau altoite la nivelul trăirii pe mai multe tipuri de tehnici, de la care se aştepta o soluţie practică, efectivă şi efectorie, a unificării: arta memoriei, astrologia, numerologia şi magia. Ei bine, direcţia de atac împotriva tradiţiilor intelectuale menţionate mai sus a fost culpabilizarea şi demonizarea tehnicilor prin care oamenii Renaşterii credeau că pot face efective conţinuturile cunoştinţelor lor. Toate au fost asimilate cu magia, iar magia a fost ideologic identificată cu vrăjitoria populară (creştinarea satelor din Occident, să nu uităm, se încheie abia în secolul XVII), iar vrăjitoria a fost consecvent urmărită în justiţie pînă în 1682. Victoria iconoclastă împotriva imaginarului Renaşterii a fost deplină. Rezultatul neaşteptat al acestei victorii, în secolul XVII, a fost apariţia ştiinţei moderne (este teza lui I.P. Culiănu, argumentată copios şi savant în cartea citată, în capitolele VIII, IX şi X). Dar, pe de altă parte, victoria de care am vorbit a antrenat o puternică şi ireversibilă desecralizare a lumii externe (condiţie a naşterii ştiinţei), cit şi a lumii interne a omului. În mod neaşteptat, suprimarea unui imagină aglomerat de viziuni imaginale a condus la invalidarea căii de acces spre imaginalul în care, de fapt, se înrădăcina raţiunea persecutării imaginărilor renascentiste: puritatea credinţei religioase. Acastă cale de acces, omul european pare a fi rătăcit-o din exces de zel.

Gîndire algebrică şi geometrie

Dacă aplecarea asupra geniului religios islamice a putut aduce Europei regăsirea deocamdată conceptuală a realităţii imaginale, inventarea unui nou tip de geometrie pare a trimite speranţele în aceeaşi direcţie. Este vorba de geometria fractală, pentru prima oară propusă de matematicianul francez Benoit Mandelbrot în cartea Obiectele fractale, apărută în 1975. În ediţia a treia, din 1989, Mandelbrot a adăugat un eseu incitant, intitulat Zbor deasupra limbajelor fractale”, în care face următoarea observaţie: paradigma ştiinţifică modernă a fost perfect confirmată de geniul mecanicii cuantice, a cărei neverosimilă putere de predicţie a făcut-o universală; dar tipul de gîndire implicat în funcţionarea cuanticii este esenţialmente algebric, adică nonfigural şi abstract; astfel că ceea ce înţelegem prin ştiinţă începînd din secolul XVII a fost de fapt caracterizat printr-o gîndire care a favorizat algebra împotriva geometriei. Adică abstracţiia împotriva imaginii. Dar, mai mult, Mandelbrot crede că omul se află azi în faţa naşterii polemice a unui nou tip de ştiinţă, bazată tocmai pe imagine, în

contra abstracţiei nonfigurale. Ideea sa este că nucleul posibilei sinteze e dat de nunta gîndirii abstracte cu inteligenţa simţului vederii. Şi anume, noul tip de ştiinţă ar putea îmbina performanţele calculatorului, în care Mandelbrot vede un instrument de experimentare directă a lumii, cu facultatea spiritului uman de a înălţa în mod conştient viziuni, altfel spus, de a gîndi prin intermediul imaginilor (Les objets fractals”, Flammarion, pp. 196-201).

Tonul acestor afirmaţii ne este deja familiar. Nu altfel descria Culiănu uzul pe care magii Renaşterii îl dădeau artei memoriei. Or, speranţele invocate de Mandelbrot evocă o miză la fel de mare ca şi cea implicată în cazul trecerii, după Renaştere, la un alt tip de imagină. Dacă, aşa cum crede Mandelbrot, geometria fractală reprezintă o reacţie a imaginii împotriva ascezei iconoclaste a gîndirii algebrice, atunci speranţa pentru o nouă ştiinţă revine în fond la nostalgia privind reîntregirea vechiului tip de imagină, pe suprimarea căruia, tocmai, ştiinţa modernă se edificase. Dacă însă aici, potrivit ierarhiei continue imagine—imaginal, nu este numai setea spiritului de imagină, atunci poate că ceea ce e implicat în această nouă dispută a imaginilor este de fapt reîntregirea unui subiect epistemic reconciliat cu propria sa istorie, adică, în fond, cu întregul cuprins al ontologiei sale. Regăsim astfel, la omul european, faptul că imaginalul reapeare latent atunci cînd revendicarea nevoii de imagină este mai nestăvilă.

Aventura cunoaşterii

Avem deci următoarea situaţie antinomică: în Islam refuzul imaginii pare să fi hrănit imaginalul, în timp ce în Europa occidentală suprimarea unui anumit tip de imagină l-a anemiat decisiv. Această antinomie poate fi dezvoltată după următoarea alternativă, dacă admitem că „operatorul” iconoclastism se aplică identic, formal vorbind, atât la lumea arabă cit şi la cea europeană. Fie consecinţa suprimării imaginarului (i.e., ştiinţa modernă) s-a substituit bastard facultăţii imaginale, amputînd omul european de o dimensiune esenţială a omului integral (simţul viu al religiozului, percepţia lumilor alternative etc.), şi atunci, în termenii lui Heidegger, ştiinţa este o parte decisivă din istoria uitării ştiinţei şi, în fond, noi rătăcim în miezul chestiunii privitoare la creşterea nemăsurată a deşertului, pe care îl sporim neîncetat. Caz în care, din punct de vedere ontologic, aventura europeană a cunoaşterii a încetat: noi am supravieţuit ca automate morţii sufletului viu al culturii noastre. Fie, şi aceasta este a doua dezvoltare a antinomiei semnalate mai sus, apariţia ştiinţei moderne a pregătit de fapt instrumentele şi calea de acces spre un nou tip de imaginal, care ar putea fi cartografiat, spre pildă (adică în stadiul actual), cu ajutorul imaginaţiei prin care acordăm realitate fizică obiectelor cuantice în spaţiul Hilbert —dimensional. Toate culturile de pînă acum au fost solidare într-un mundus imaginabilis comun. Provocarea evoluţiei conceptuale a Europei de după secolul XVII poate fi aceasta: există del puţin două lumi imaginale. Trăsătura stupefiantă a acestei noi lumi nu este pierderea înăşurii de a oferi o vecinătate cu numinosul, ci conservarea ei potrivit unei situaţii mintale care senamnă mai degrabă cu speculaţiile lui Borges din El Aleph sau cu obsesia anumitor matematicieni pentru a patra dimensiune, decît cu căile de acces descrise de teologii tradiţionale (vezi cartea lui Rudolf Rucker The Fourth Dimension, citată cu entuziasm de Culiănu în total neconvenţionalul său articol: „Desaga istoricului pentru a patra dimensiune”, publicat în Incognita I, 2, 1990).

În rezumat, dacă „operatorul” iconoclastism se aplică identic, fie noi am pierdut o funcţie esenţială a vechii lumi (şi anume vecinătatea imediată cu raportul de transcendenţă), fie aceasta a fost radical transformată de faptul că, din întîmplare, prin ştiinţa modernă, care e o invenţie pur occidentală, noi am nimerit în altă parte (caz în care de-abia am început să explorăm, împiedicaţi de vechile stări mintale, noul mundus imaginabilis în care ne găsim).

În fine, concluzia este aceasta. Viitorul culturii noastre este strîns angajat de aspectele încă neclarificate conceptual ale trecutului ei şi nu poate fi degajat decît printr-un soi de analiză conceptuală, atît în interpretare cit şi în sensa proprie, ca evoluţie istorică propriu-zisă. Altfel spus, istoria este în întregime o chestiune de dinamică conceptuală.

De ce sînt încordate relațiile între ALBANIA și GRECIA

Cronologie

La 15 ianuarie 1844, Adunarea Națională din Grecia a declarat platforma politică numită „Megali-Idea” (Idea Mare) prin care se planifică înglobarea teritoriilor populate de albanezi, macedoneni și bulgari.

În 1913, Grecia creează și noțiunea de „Vorio-Epir” (sudul de azi al Albaniei, care ar aparține Greciei). Termenul de „Vorio-Epir” nu reprezintă o noțiune geografică, ci una politică (creație a cuceririlor sovietice grecești).

Conform opiniei albaneze oficiale, Conferința ambasadurilor de la Londra (1913), precizând granița de sud a Albaniei, a dăruit Greciei pământ albanez cuprinzând Preveza, Kostur, Ioanina etc.

Cine citește cartea „România din Peninsula Balcanică” (scrisă de Vasile Aminoanu), care urmărește corespondența dintre Londra și București (1913) între ambasadorul României din Londra, premierul Titu Maiorescu și Rege, înțelege bine poziția României față de granița de sud a Albaniei. Ambasadorul român din acel timp s-a străduit să împingă cât mai spre sud granița Albaniei, cuprinzând Samarina, Grubena, Metova, Ioanina și altele, unde majoritatea populației este albaneză, aromână, macedoneană și unde există și o minoritate greacă. Dar, din păcate (așa cum reiese și din această corespondență), majoritatea marilor puteri erau favorabile Greciei, și Albania a pierdut teritoriile sus menționate.

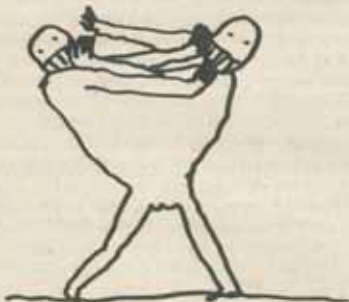
Grecia creează curind Institutul pentru studii „Vorio-Epir”-ului, sprijinit de asociații dirijate de Biserică; se adună fonduri, se organizează mitinguri, se introduc arme în Albania etc. Din cînd în cînd se fac declarații de acest gen: „Vorio-Epir”-ul este pământ grec; „Vorio-Epir”-ul este teritoriu încă neeliberat; „Pe minoritari o să-i apărăm cu armele” etc.

Pe 28 august 1987, Grecia a abrogat legea absurdă a „stării de război” cu Albania. De atunci, în continuare, Albania a făcut eforturi ca să semneze un acord pentru păstrarea graniței, dar Grecia nu a răspuns propunerilor ei.

Minoritatea greacă din Albania

După recensămîntul ultim, din 1989, în Albania trăiesc 58.758 albanezi de origine greacă. Grecii s-au stabilit în Albania în ultimele două secole, ca țărani. Sînt și ipoteze că această minoritate greacă ar fi compusă din albanezi și aromâni greizați.

Sînt mai multe argumente care demonstrează falsitatea ipotezei grecești că minoritarii greci sînt populație autohtonă. Ei nu au o continuitate geografică cu țara-mamă; între sudul actual al Albaniei, unde locuiesc ei azi, și Grecia propriu-zisă, teritoriul albanez se întinde pînă în Preveza. Populația greacă a trăit la țară, lucrînd pămîntul boierilor albanezi, nu au putut construi centre urbane și este lipsită de personalități sociale, politice etc. Ea a trăit în pace cu albanezii. Astăzi, minoritarii greci au toate drepturile precizate în articolul 25 din Declarația Universală a Drepturilor Omului – limbă, religie, participare la viața politică, în structurile statului (au primari, consilieri, parlamentari, ambasadori etc.).

Perjo

În 41 de sate urmează școlile 1.649 elevi minoritari și predau 123 de învățători. Există o școală medie care pregătește învățători și 3 școli medii mixte profesionale. Foarte mulți minoritari greci lucrează în Grecia.

Și totuși, anumite cercuri grecești, dar, din păcate, și guvernanti, pînă la prim-ministri, vor să convină opinia internațională că minoritatea greacă din Albania nu are drepturi. Ei introduc arme în Albania, îndeamnă prin preoți la răscăală, trimit grupe de teroriști, împușcă albanezi în cele două laturi ale graniței, întocmesc hărți și planuri care au ca scop final dezlipirea sudului Albaniei. Cea mai activă grupare este cea din jurul preotului Sevastianos.

Procesul a 5 albanezi de origine greacă

În aceste zile are loc procesul a 5 albanezi de origine greacă.

În Grecia, mass-media, personalități, asociații, iritate de discreditarea lor prin procesul de la Tirana, fac totul ca să denatureze procesul, etichetează regional lui Berisha drept stalinist. Pe data de 20 august 1994 au început represalii față de refugiații albanezi din Grecia, pe care îi trimite acasă, îi bat, le iau banii și pe unii îi împușcă.

Dar grecii cum se comportă cu albanezii din Grecia?

În Grecia au trăit mulți albanezi, împrăștiati peste tot. Ei sînt puși acum în fața unei alternative: să se declare greci ortodocși ori să fie expulzați în Turcia sau în Albania.

Zona care s-a dat grecilor în 1913, între sudul de azi al Albaniei și sudul real al Albaniei (Pind, Preveza etc.), se numește Ciameria (Ciamaria), iar locuitorii ei ciami. Ciamaria cuprinde partea cea mai sudică a Epirului locuită de albanezi. O parte dintre ei au devenit ortodocși, cealaltă, rămasă musulmană, a fost supusă unui genocid feroce. La sfîrșitul celui de-al doilea război mondial, circa 30.000 s-au refugiat în Albania, lăsîndu-și casele, proprietățile și cimitirele părinților.

Statul albanez nu are pretenții teritoriale, dar cere să se rezolve dreptul acestor ciami (albanezi) de a-și lua proprietățile lor, date grecilor aduși în Ciamaria. Dar, după opinia oficială, în Grecia trăiesc numai greci ortodocși și există numai pămînt grecesc.

Noutăți în relațiile dintre Albania și Grecia

La 21 august, un avion grec, venind din Corfu, a pătruns deasupra teritoriului albanez în sud-estul țării și a aruncat mii de manifeste cu lozinci în care se cere îndeplinirea guvernului albanez și a președintelui Berisha. Pe data de 22 august, cîțiva cetățeni albanezi au încercat să intre în Tirana și să răspundească tot manifeste cu lozinci anti-guvernamentale. Ei au declarat că vin din Grecia, aducînd cantități mari de hîrtii cu astfel de lozinci.

Date din procesul care se desfășoară (mărturie):

- Instituții de ajutor din Grecia cumpără și trimit în Albania, pe adresa minoritarilor greci, arme de vîntoare ca ajutor umanitar.

- Sume mari de bani au fost transferate din Grecia în Albania în ajutorul campaniei electorale a partidului minorității grecești.

- Toți acuzații au purtat arme fără permis.
- Acuzații au ținut legături, s-au întîlnit de multe ori, au transmis scrisori autorităților grecești, cerînd-le ajutor ca să realizeze programul de intervenție în Albania.

Guvernul albanez, președintele Berisha, ministrul albanez de Externe, Serreqi, forțele politice, sindicatele și alte organisme guvernamentale și neguvernamentale, ca și diferite persoane se adresează Guvernului grec ca să se așeze la masa de dialog pentru rezolvarea neînțelegerilor.

Președintele Berisha a avisat Grecia că Albania știe și poate să răspundă la provocări, dar responsabilitatea îi va reveni Greciei.

Grupaj alcătuit pe baza materialelor furnizate de Ambasada Republicii Albania la București

Trei dintre cei cinci membri ai organizației Omonia (a minorității grecești din Albania), surprinși în a doua zi a procesului

De la Atena, agențiile de presă transmit:

25 august. Episcopul ultranaționalist grec din Konitsa, monseniorul Sevastianos, a cerut Guvernului grec intervenția armatei împotriva Albaniei pentru a proteja minoritatea greacă (France Presse). „La frontieră trebuie să staționeze cinci tancuri” care să intervină pe teritoriul albanez „la fiecare încălcare a drepturilor minorității grecești”, a declarat monseniorul Sevastianos.

26 august. Ca urmare a continuării procesului de la Tirana în care sînt judecați cinci etnici greci, Atena a hotărît blocarea unor fonduri ale Uniunii Europene alocate Albaniei, anunțată Agenția Reuter. Purtătorul de cuvînt al Guvernului grec, Evangelos Venizelos, a declarat că Atena va bloca 15 milioane ECU (18 milioane dolari) reprezentînd prima parte a unui ajutor de 35 milioane ECU (42 milioane dolari) acordat Albaniei de Uniunea Europeană.

27 august (Rompres). Colonelul grec Thomas Urakas, care a violat duminică trecută spațiul aerian albanez, aruncînd manifeste ostile autorităților de la Tirana, a fost inculpat pentru „perturbarea relațiilor” dintre Grecia și o terță țară – a făcut cunoscut o sursă militară autorizată de la Atena, preluată de AFP.

Colonelul a fost demis din funcțiile sale și trecut în detenție provizorie, într-o închisoare militară, pînă la terminarea instruirii cazului. Patru capete de acuzare au fost reținute împotriva lui Urakas (48 de ani), care ar fi putut primi o pedeapsă de la 5 la 25 de ani închisoare. El va fi judecat de o curte militară.

Pe de altă parte, agențiile de presă anunță că, în ultimele 24 de ore, autoritățile elene au expulzat 2.320 albanezi intrați ilegal în Grecia, returnîndu-i în Albania prin principalul post de frontieră de la Kalkavia. Albanezii expulzați au fost adunați din toată Grecia, după intensificarea controalelor, relevă surse din poliția elenă, citate de AFP. Stelios Papathelemis a reafirmat hotărîrea țării sale de a pune capăt imigrației albaneze clandestine „pentru a se restabili ordinea și a se limita criminalitatea”.

29 august. Ministrul de Externe al Greciei, Karolos Papoulias, a reafirmat decizia Guvernului elen de a respinge oferta de dialog a Albaniei, atîta vreme cît procesul de la Tirana va continua, transmite AFP.

În replică la procesul de la Tirana, Grecia a decis să continue blocarea unui împrumut al Uniunii Europene în valoare de 35 de milioane ECU destinat Albaniei. În același timp, Atena este hotărîtă să pună capăt aflului de muncitori clandestini albanezi (aproximativ 350.000), ale căror venituri trimise acasă constituie o importantă sursă de devaloare convertibile pentru economia Albaniei.

În acest sens, Grecia a hotărît să-și întărească măsurile de pază și control la frontierele terestre și maritime cu Albania, după ce, începînd cu 15 august, 24.000 de albanezi au fost expulzați de pe teritoriul elen. Potrivit agenției Reuter, albanezii care locuiesc în regiunea de frontieră și cei expulzați afirmă că trecerea ilegală a frontierei a devenit periculoasă: forțele speciale de poliție grecești au primit ordinul să deschidă focul fără somație.

Moartea unui spion perfect

Povestea neștiută a celui mai valoros informator rus al Americii - și cum a fost el trădat de Aldrich Ames

Numele sale de cod erau trâznite - Top Hat, Bourbon, Donald, Room - și în zilele cînd recolta sa de secrete trebuia să sosească la cartierul general al CIA, în Langley, „parcă era sârbă”. Coarea de Crăciun”, spune un ofițer CIA. Era cîte ceva pentru fiecare: numele unor ofițeri SUA care lucrau ca spioni pentru Uniunea Sovietică; probe grele privind adîncirea animozității pe care Beijingul o resimțea față de Moscova; date tehnice despre rachetele antitanc fabricate de ruși etc.

Această comoară de informații a fost furnizată de generalul Dimitri Poliakov, ofițer superior al agenției de contrainformații armatei ruse, GRU. Poliakov a început să lucreze pentru contrainformațiile americane în 1961 și, de-a lungul anilor, el a transmis secrete extrem de valoroase, riscînd enorm. La Moscova, el a furat fără jenă, din depozitul GRU, un tip special de film care se autodistrug și pe care l-a folosit la fotografierea documentelor secrete; a mai furat și pietre false, goale, în care să ascundă filmul și pe care să le adune spionii SUA de pe cîmpuri. Semnalele către oamenii săi de legătură le transmitea călătorînd cu tramvaiul prin fața ambasadei SUA și activînd un transmîtor „în rafale” în miniatură, ascuns în buzunar. În timpul misiunilor în străinătate, el transmitea informațiile direct: pe aleile din Rangoon sau printre treptele ce creșteau de-a lungul râului Yamuna din New Delhi, unde legătura sa de la CIA se făcea că pescuiește în timp ce a casefort ascuns înregistra informațiile lui Poliakov, punctate din cînd în cînd de strigăte de păun.

Perje

Într-un interviu acordat revistei „Time”, un ofițer CIA, care nu a vrut să i se dezvăluie identitatea, a povestit cît a fost de îngrijorat cînd Poliakov a primit ordinul de a se întoarce la Moscova, în iunie 1980.

Nimeni nu a știut ce s-a întîmplat cu spionul perfect al Americii pînă în ianuarie 1990, cînd ziarul sovietic „Pravda” a anunțat că la 15 martie 1988 generalul Dimitri Fiodorovici Poliakov a fost executat pentru spionaj. Aldrich Hazan Ames, ofițer de carieră la CIA, primise 2,5 milioane de dolari de la KGB în schimbul divulgării unor secrete și al numelor multor spioni sovietici sau din țările blocului de Est care lucrau pentru CIA. Se crede că cel puțin 10 dintre aceștia au fost executați.

CIA a confirmat că cea mai importantă victimă a lui Ames a fost, de departe, Poliakov.

Decorat în timpul celui de-al II-lea război mondial, Poliakov primește la 30 de ani misiunea de pe lângă ONU, la New York, de a conduce spionii ruși care nu se bucurau de acoperire diplomatică. În 1961, Poliakov a intrat în legătură cu agenții de contrainformații de la FBI.

Poliakov nu accepta mulți bani: 3.000 dolari pe an, în mare parte sub formă de aparate electrice, o salopetă, echipament de pescuit și puști pentru colecția sa. El cerea și fleacuri cum ar fi brichete și sticlouri pe care le dădea altor ofițeri GRU în schimbul unor favoruri. Spre deosebire de majoritatea ofițerilor sovietici, el bea și fuma puțin și îi era credincios soției sale.

El se considera un adevărat patriot rus care fusese dezamăgit de sistemul sovietic: el punea alături oroarea, măcelul și lucrurile pentru care a luptat și duplicitatea și corupția pe care le vedea dezvoltîndu-se la Moscova. Ajunsese la concluzia că trebuie să-i ajute pe americani, pentru că altfel sovieticii ar fi ciștigat războiul rece și n-ar fi putut suporta asta.

La un an după ce a intrat în slujba FBI, Poliakov a fost chemat din nou la Moscova, unde avea acces la datele legate de pătrunderea GRU în contrainformațiile occidentale. În scurt timp, el a început să servească „cîrtițe”: Frank Bossard, cercetător în rachete ghidate de la Ministerul Aviației Britanice, și Jack Dunlap, sergent în armata SUA, curier la Agenția Securității Naționale.

Calitatea informațiilor oferite a îndepărtat orice urmă de suspiciune din partea americanilor. La sfîrșitul anilor '60, în timp ce conducea un post-cheie al GRU de ascultare din Rangoon, Poliakov a oferit CIA toate datele pe care rușii le adunaseră acolo despre forțele armate vietnameze și chineze. Readus la Moscova în postul de conducător al departamentului China din cadrul GRU, el a fotografiat documente de o însemnătate crucială care evidențiau ruptura cu Moscova. Un specialist CIA în relațiile chino-sovietice a declarat că, pe baza informațiilor de la Poliakov, el a putut trage concluzia că răceala dintre China și URSS va persista. Acest raport a fost folosit de Henry Kissinger, pe atunci consilier în probleme de securitate națională, și de Nixon pentru a forța, în 1972, deschiderea către China.

Promovarea lui Poliakov la gradul de general, în 1974, i-a permis accesul la cornul abundenței informațiilor: de exemplu, la o listă de cumpărături, groasă de cîțiva centimetri, cu tehnologia militară cîntăută de spionii sovietici în Vest. Așa au descoperit americanii că existau 5.000 de programe sovietice care foloseau tehnologie occidentală pentru a-și construi propriile capacități militare. Acest lucru l-a determinat pe Reagan să controleze mai atent vînzările de tehnologie militară în Vest.

La sfîrșitul anilor '70, ofițerii CIA îl tratau pe Poliakov mai mult ca pe un profesor decît ca pe un informator. Tehnicienii CIA îi construiseră un dispozitiv special, ușor de dus în mînă, pe care putea dactilografia informațiile, apoi acestea erau codificate și transmise, în 2,6 secunde, la un receptor din ambasada SUA la Moscova. Poliakov folosea pentru copierea documentelor un film care se dezvolta printr-un procedeu chimic cunoscut doar de el și de intermediarii săi. Dezvoltat în mod obișnuit, filmul era vokat. Documentele furnizate de Poliakov i-au făcut pe americani să înțeleagă modul de gîndire al rușilor și faptul că nu credeau că vor ieși victorioși dintr-un război nuclear.

Nimeni nu știe unde se află Dimitri Poliakov înmormîntat - sau cum a murit. Cînd era condamnată la pedeapsa supremă, persoana în cauză era dusă într-o cameră, așezată în genunchi și apoi împușcată pe la spate, în cap. Asta era tradiția stalinistă. Tocmai pentru a-și salva țara de această moștenire a ales Poliakov să-și trădeze conducătorii.

Traducere și adaptare de ADRIANA TUDOR
(După revista „Time”)

JEAN-FRANÇOIS REVEL

Dubla greșeală a lui Berlusconi

Cu afacerea FININVEST și cu tentativa sa de a reforma detenția preventivă, el a comis două erori grave. De pe urma lor, este foarte micșorat, dar nu - încă - nimic pe plan politic.

Recentele critici la adresa lui Silvio Berlusconi, atît în Italia cît și în străinătate, se întemeiază pe două erori grave comise de el. Una este confuzia persistentă în care se complăce între funcția sa de șef al Guvernului și, totodată, de șef de întreprindere; a doua este încercarea sa - avortată - de a reforma prin decret „abuzurile” detenției preventive în Italia, o tentativă cu atît mai nepotrivită pe plan politic cu cît era prea bine venită pentru fratele său, pentru prietenul său Bettino Craxi și pentru unii dintre colaboratorii concernului său, FININVEST.

Desigur, dubla atribuție a lui Berlusconi dă loc la un echivoc inadmisibil. Dar se uită cam repede originea acesteia. Dacă un șef de întreprindere a putut deveni șef de guvern este pentru că precedenții conducători transformaseră Guvernul în întreprindere profitabilă lor. Așa fiind, electoratul s-a răzbuinat de această încălcare nelegiuită a funcției publice distrugînd partidele tradiționale. Și pentru a umple golul rămas, a trimis la putere un om din afara sferei politice.

Această consecință a zeci de ani de corupție constituie faptul esențial. Dar, tocmai de aceea, imediat după alegerea sa din martie a.c., Berlusconi ar fi trebuit să așeze FININVEST sub o tutelă independentă. În Statele Unite procedul intervine în mod automat, odată cu accederea la vreo sarcină guvernamentală a unui om de afaceri, fie el și modestul posesor al unui portofoliu de acțiuni. Nu e lesne - obiectează Berlusconi - să reorganizezi, pe neașteptate, conducerea unui grup care realizează o cifră de afaceri anuală de 40 miliarde de franci. Dar, într-un asemenea caz, simțul politic ar fi trebuit să primeze asupra obișnuitei rațiuni a întreprinzătorului. Venind prea tîrziu, soluția pe care a propus-o este considerată drept încă insuficientă de aliații săi, care în plus nici nu sînt de acord între ei, iar șeful statului o califică de-a dreptul ca neconstituțională. În doar trei luni de existență, guvernul condus de Berlusconi s-a și călîtinat de mai multe ori.

Cît privește reforma judiciară pe care a încercat-o, nici ea nu pare a fi un factor de stabilizare. Lipsa de experiență politică a lui Berlusconi apare cu atît mai surprinzătoare cu cît argumentele sale aveau temeiuri solide în legătură cu fondul problemei. Pe de o parte, fără îndoială, judecătorii au încheiat cu bine operația „Mîini curate”, parțial datorită arestului preventiv folosit pe scară largă. Iar pe de altă parte, nu-i mai puțin adevărat că, utilizîndu-l în doză masivă, deseori au lungit la nesfîrșit detenția, chiar și în cazurile pentru care mînturisirile și probele erau obținute și deci ar fi putut acorda libertatea sub cauțiune, pînă la momentul procesului, fără să pericliteze instrucția. Dar acest lucru nu-l făceau și nu-l fac aproape niciodată. Mai mult de jumătate din populația italiană încarcerată se compune din arestați care nu au fost judecați, uneori nici măcar inculpați. Este o țineră sub urmărire nelimitată, contrară garanțiilor de care trebuie să beneficieze justițiabilii într-un stat de drept. Iar lentorile Justiției italiene sînt de asemenea fel încît între inculpare și proces se pot scurge și șapte ani.

În aceste condiții, Berlusconi avea la îndemînă o situație de care s-ar fi putut folosi în mod favorabil. Este sigur că într-o bună zi sistemul judiciar va trebui să fie reformat. Dar și în această chestiune a greșit, a greșit de trei ori: mai întîi, a procedat prin decret în loc să depună un proiect de lege; apoi, nu a presimțit reacțiile opiniei publice, o greșeală îngrijorătoare și caudată la un om care și-a realizat cariera în sfera comunicării cu publicul; în fine, n-a așteptat finalizarea anchetelor privind FININVEST.

Iar dacă Berlusconi a reușit să regrupeze elementele dispartate ale majorității sale - așa cum a făcut-o din nou, marți, la Parlament - , este numai pentru că a agîtit us și tare o evidență: aceea că, în starea de comă în care se află Opoziția, italienii nu întrevăd nici un înlocuitor plauzibil al actualului guvern.

Traducere și adaptare de COLETTE GHIMPETEANU
(După „Le Point”, nr. 1.142/6.08.1994)

ADRIAN MARINO

EUROPA văzută de români

Alegem, dintre publicațiile recente ale unor autori români – din țară și străinătate – care au scris, într-un fel sau altul, despre „Europa”, trei cărți foarte deosebite între ele. Circulația lor este, prin forța împrejurărilor, restrânsă. Ele ne ajută să întrezărim chiar și un început de tipologie a modului cum „văd” românii în această perioadă Europa și realitățile sale actuale. Percepția nu este deloc omogenă și standardizată.

Cel dintâi tip este predominant, dacă nu exclusiv, politico-ideologic. Iată, de pildă, *Povestirile unui exilat la München de Vasile Iliescu* (Societatea „Timișoara”, 1994, 266 pp.). Autorul este un distins medic român stabilit de mulți ani în capitala Bavariei, într-un mediu pe care îl cunoaștem și noi destul de bine. Autorul nu este un scriitor profesionist, dar tocmai din această cauză reacțiile sale sînt elocvente la nivelul exilului intelectual românesc, atât de inegal de altfel.

El este traumatizat de două tendințe diametrice opuse, care se reflectă și în textele lui Vasile Iliescu. Unul poartă titlul *Protestați! Reziști!*. Al doilea: *Decalogul emigranților*, foarte lucid și – după noi – piesa de rezistență a volumului. Psihologia emigranților este dominată, pe de o parte, de necesitatea adaptării și a integrării, pe de alta de constrîngerile reale ale politicii occidentale. De unde permanente denigrări, decepții, incriminări față de orice formă de *Realpolitik*. Deși autorul știe (și chiar dă un citat în acest sens) că „relațiile internaționale nu sînt fondate pe filantropie, ci pe interese și raporturi de forță”, că gândirea politică este esențial strategică și nu ideologică sau emoțională” (p. 233), reacția sa fundamentală (generalizată și tipică) este de ordin moral. Sferile de influență, Yalta, propaganda stîngii occidentale și celelalte plutesc, mereu, ca o umbră neagră, peste paginile acestei cărți. Emigranțul român (inclusiv Vasile Iliescu) este imun la orice *glasnost*, *perestroika* și alte sloganuri ale trecutului apropiat, de mare circulație în Apus. Ele s-au dovedit, de altfel, un mare *bluff*.

Exilatul are nevoie, în același timp, de solidaritate și confirmare a propriilor convingeri. Din care cauză și Vasile Iliescu stă de vorbă, admirativ, cu personalități ale diasporei ca Pamfil Șeicaru, citește atent pe Mircea Eliade, urmărește și recenzează cărțile emigranților din Est, și mai ales ale compatrioților noștri. Cînd se va scrie istoria completă a literaturii exilului și a „rezistenței” românești (semnalăm cu acest prilej și apariția volumului *Literatura Diasporei de Florea Firan și Constantin M. Popa*, antologie și note introductive, Craiova, Ed. Poesis, 1994), volumul de față nu va putea fi ocolit. El are un caracter documentar și psihologic (chiar dacă fragmentar), scris de un medic cultivat. Dar se știe bine, cel puțin de la Rabelais încușoare, că medicina și literatura fac o foarte bună casă.

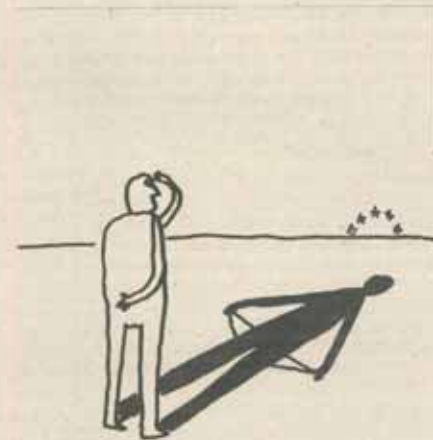
Povestiri din Italia de Titus Popescu (München, Carnetele Observator, 1993, 117 pp.) au un alt caracter. Sînt scrise mai profesionist și mai literar. Autorul este un critic și istoric al ideilor literare românești, cunoscut în sferele de specialitate încă din țară. În exil a publicat un remarcabil jurnal (*Un an cît o speranță*, 1989), o monografie în premieră absolută, *Postul Horii Stamatu* (1992) și un album *Radu-Anton Maier* (1989). Acum își transcrie experiențele sale italiene. Apare o nouă față și un nou unghi de percepție a „Europel”. El nu este mai puțin caracteristic și reprezentativ.

Călătorul exilat român – cînd este un adevărat intelectual – nu poate fi decît sensibil la dimensiunea cultural-artistică a locurilor vizitate, în cazul în speță, a Italiei. Deci acumulări culturale, „vizite documentare”, muzee, retrospectivi artistice și celelalte, în primul rînd, La Verona, Titus Popescu caută *Casa di Giulia*, Julieta lui Shakespeare, bineînțeles. Pe malurile lacului Garda își amintește de studiul eseu-reportaj al scriitorului român-italian-mîncenez Jacob Popper, *Fițiune și realitate pe malurile lacului Garda*. I-a „anticipat” pe amîndoi – ca să spunem astfel – Alexandru Macedonski, într-o poezie de tinerete, inspirată și ea la fata locului. Sînt și alte referințe culturale, notate discret, ușor sentimental și nostalgic.

Ceea ce ne-a izbit, mai ales, este persistența (involuntară) a elementului „românesc” în această carte. Autorul caută în permanență doar compatrioți, relații utile și chiar soluții de expediție. Cine vrea să știe cam cum se „descurcă” românul în străinătate (o spunem fără maliție), mai ales cînd călătorește cu bani puțini, se poate informa citind și pe Titus Popescu. El parcurge la Milano, de pildă, o întreagă gamă: de la catastrofa de decepție, la surprize plăcute, altfel spus, la cea mai mare destindere a confortului nesperat. Și ce mai face „românul” cînd întâlnește un compatriot care se întîmplă să fie și un fost coleg? Rememorează scene din studenție, de la Cluj etc. Ceea ce este un indiciu sigur că Titus Popescu, ca toți românii de altfel, nu s-a asimilat, nu s-a deznationalizat și nici nu poate trece acest prag. Întîlnirea cu un alt compatriot care crede a vedea Coloana lui Brâncuși chiar și în silueta campaniei din Veneția, prînsă de un pictor român, este și ea un indiciu. Ar exista deci un specific național, un unghi de percepție românesc al lumii. Poate că el chiar există, într-adevăr.

Strict literar vorbind, observăm și în această carte a lui Titus Popescu o evoluție sensibilă de la stilul critic, rece, intelectual și abstract la faza mult mai liberă și mai literară, spre o tot mai mare dezvoltare a expresiei. Discret, serios și nu foarte socialibil, Titus Popescu rămîne în amintirea noastră un reper mîncenez de bună calitate, revăzută și rîgăsit cu plăcere. El nu decepționează.

Mult deosebită, din toate punctele de vedere, este *Atena*, *Atena* de Alexandru Vlad (Cluj, Dacia, 1994). Mai întîi prin faptul că este scrisă de un romancier, așa zicînd „profesionist”, cu fraza sigură, incisivă, nervoasă. În al doilea rînd – poate și

Perju

mai important din punctul de vedere al unghiului nostru de lectură – este faptul că autorul a călătorit pentru prima dată (?) în lumea liberă, în perioada „septembrie–octombrie 1988”. Deci în plin regim cauzist. De unde o serie de reacții tipice, notate dezvoltat, lucid și adesea ironic. Alexandru Vlad nu are nici un fel de complexe. Simpatice ținută boemă, barbă, *jeans* etc., ușor inconformistă. Este, bineînțeles, și spre meritul său, în opoziție. Față de scriitorii din generația anterioară și de structurile constituite are un sentiment acut de independență. Uneori se observă chiar și o mică tendință de a-i bate pe umăr (unii malițioși ar spune chiar ușor... pe burtă). Pitoresc și talentat, personalitatea sa se simte. Cartea de față este o nouă dovadă.

Ea este cu atât mai de reținut cu cît are și toate notele epocii. Intrarea în posesia pașaportului obsesiv transformă vizibil psihologia și chiar conștiința socială a autorului. „Plecarea” echivalează cu o adevărată mutație. Dar în ce sens? Am fost totdeauna de părere (foarte puțin împărtășită de altfel) conform căreia adevărul intelectual român, chiar dacă a evadat în lumea liberă, se comportă peste

tot în mod firesc, normal, repede adaptat realității lor societăți de tip occidental. Semn sigur că el se comportă „normal” și în societatea totalitară de „acasă”. Este cel mai greu examen: a trăi „normal” într-o societate profund „anormală”. „Eroism”? „Rezistență”? Sau, simplu spus, „normalitate”, conform standardelor netotalitare? Alexandru Vlad face parte din această categorie. Formația sa „anglo-saxonă” îl ajută. Marginalizarea sa socială îl prezervă de compromisuri umilitoare. Toate acestea se văd cu claritate odată ce autorul ajunge în Grecia, unde începe să respire în libertate.

Ce face el la Atena? Mai întîi caută librării și cumpără cărți anglo-saxone, cu aviditate și cit mai multe, dar drahme nu prea are. Apoi magazine cu discuri moderne (erudiția sa în materie ne depășește). Foarte edificatoare este și adaptarea evasinstanțanee la societatea de consum, chiar dacă doar la un nivel de *fast food*, în primul rînd. Mereu vine vorba de *hamburgeri*, de *hotdogs* etc. Nici *paperback*, nici *hotdogs*, se știe, nu existau încă cituși de puțin în România lui Ceaușescu. Muzele sînt lăsa-te mai la urmă. Nici o *Prière sur Acropole*. De unde perfectă normalitate a unor astfel de notații insistente, dar dezinvolve, adesea autoironice. Alexandru Vlad percepe la tot pasul decalajul (enorm) de civilizație, dar nu are nici un fel de gesticație „sperială”, nici un complex. A revenit pur și simplu în lumea sa adevărată și atît. Acest fapt este foarte vizibil și laudabil. Astfel de însemnări sînt de prim ordin, căci ele dovedesc, încă o dată, că adevărul intelectual român nu s-a lăsat – orice ar spune – „ceaușizat” și nivelat.

Există în *Atena*, *Atena* și alte indicii precise în acest sens. Avem unele informații că se pregătesc în perioadă actuală cel puțin două-trei teze de doctorat despre „literatura rezistenței”. Unde s-ar putea încadra și acest tip de carte? Ne aflăm, să nu uităm, spre sfîrșitul anului, de grație, 1988. Iar autorul este invitat în Grecia de un prieten, fost coleg în țară (se pare), devenit foarte activ politic, în sens comunist-troțkist. De unde lungi și inevitabile discuții politice pe această temă, notate cu oarecare detașare (din prudență), dar notate în plin regim de cenzură. Redactarea manuscrisului este în orice caz anterioară anului 1989, cel puțin în forma sa brută. Trece peste o serie de detalii precise, pentru a reține doar două aspecte centrale. Alexandru Vlad este agasat de „paranoia” politică (aluzia este evidentă, p. 85), de „acte revoluționare”, de ostilitatea antiamericană a stîngii elene, de preocuparea amicilor săi de a afla cum „reacționează românii la noătățile din Uniunea Sovietică, la *perestroika* și celelalte” (p. 92 etc.). Sînt toate acestea și altele de același gen notații de „rezistență”, fie și indirectă? Noi am spune că da. Dar a reține cu un șofer îl întrebăm... „ce mai face Ceaușescu, cu o linie și o seninătate care ar face pe orice securist sau militan român să aibă un atac de apoplexie” (p. 39)? Dar repulsia pentru „frazologia cunoscută a campionilor proletari, sectară, vindictivă...” (p. 153)? Dar atîtea reacții negative grecești despre România și „atmosfera” sa (p. 154) etc.

Cartea este plină de astfel de „note de jurnal” (să le spunem) din care mai scoatem încă două „citate”. Ele definesc foarte limpede poziția ideologică scrisă a autorului. Într-o istorie a Europei, Alexandru Vlad caută la index paginile despre *România și românii*, „acele referințe fugare și obiective care ne dau totdeauna o senzație dureroasă, de umilintă, după ce am fost dopați cu hiperbolele propagandistice din cărțile noastre. Nu știu dacă vom învăța vreodată, și cît de dureros va fi efortul, că noi sîntem așa cum ne vede Europa și nu e cazul să impunem noi dimensiunile ridicole pe care ni le asumăm”. Și urmează esențialul: „Nostalgia generală de o neîmplinire națională ne face să ne hrănim cu cuvinte mari în timp ce Europa ni se pare mai departe ca oricînd” (pp. 61-62). Și această percepție s-a produs totuși, într-o țară – fie și liberă – din Balcani... În sfîrșit, încă o notație despre „tovarășii” noștri „socialiști”, turiști și ei: „Nu pot să nu observ, cu o strîngere de inimă solitară, la cei din țările socialiste o timiditate generală (lipsa de bani într-o lume a „consumului”, frica inoculată acasă pentru capitalul cel putred, lipsa credinței ideologice în confruntarea cu o realitate atît de evidentă), deși mulți dintre ei trebuie să fie oameni importanți etc.” (p. 156).

Dacă la toate mai adăugăm și mizeriile de la vamă și faptul că lui Alexandru Vlad i-au trebuit efectiv „două-trei săptămîni după ce am sosit acasă” ca să se readapteze (p. 187), înțelegem cu ușurință de ce, mai ales acest mod de a vedea Europa, în anul 1988, și de a o nota, este și caracteristic și tipic pentru scriitorul român cu simțul discret dar puternic al libertății.

ION NEGOIȚESCU

„Fii credincios ție însuși“

De când a murit Ion Negoițescu am simțit că ceva s-a transformat în viața mea, pentru că eu cred că am fost unul dintre ultimii din această țară care l-au văzut pe patul de moarte. Voi încerca să explic ce s-a întâmplat în mine și ce am descoperit eu în acest an care a trecut de când Nego a dispărut. Dar pentru asta este nevoie să evoc unele amintiri. Pe Nego l-am văzut prima dată prin 1951, 1952, 1953 sau 1954, la Biblioteca Institutului pentru Relații Culturale cu Străinătatea, care se afla într-un foarte elegant imobil în Bulevardul Dacia și ale cărui ferestre dădeau în parcul Ioanid - atunci desfrunzit și melancolic. Nu eram foarte mulți cititori. Acea bibliotecă era un loc unde se puteau găsi cărți occidentale. Am văzut atunci un om elegant - mult mai virstnic decât mine -, de o eleganță extraordinară, decadentă, așa încât eu, care descopeream pe vremea aceea, împreună cu Matei și cu alți citivi prieteni, pe Matei Caragiale, mi-am adus aminte de nuvela „Remember“. Am stat puțin de vorbă cu el și am văzut că știa o mulțime de lucruri. Într-o zi, întorcându-mă acasă de la școală, am avut surpriza să constat că tatăl meu îl primea pe acest om foarte frumos, seducător. Într-o zi a fost o relație de prietenie extrem de solidă, care a avut o anumită însemnătate și pentru Ion Negoițescu, dar și pentru tatăl meu. Și așa au trecut anii. Aș putea povesti foarte multe despre întâlnirile mele cu el. În dimineața de 24 august 1974 mi-a telefonat Ștefan Augustin Doinaș și mi-a spus că Nego a încercat să se sinucidă și că era la Spitalul de Urgență. El încercase să se sinucidă în ziua celei de-a 30-a aniversări a Actului de la 23 August. Era o sinucidere cu caracter simbolic. Aici cred că ating un punct foarte important, Nego era un om care iubea extraordinar viața. De aceea, în ultimul moment, după ce luase o cantitate enormă de medicamente, s-a hotărât să-i telefoneze lui Doinaș. A fost foarte rău bolnav, luni de zile a plătut între viață și moarte și a putut să fie salvat grație devotamentului și competenței unor doctori. Relația mea cu el a devenit din ce în ce mai apropiată, mai strânsă. În împrejurări foarte încleșcate, foarte grele (pe care, de altfel, în parte, le-am povestit în cartea pe care am scris-o cu Matei), am hotărât să plec din țară și bineînțeles că l-am comunicat acest lucru lui Negoițescu. El mi-a spus: „Bine, acum sîntem în momentul în care Goma s-a solidarizat cu Charta 77. Tu trebuie să dai un sens simbolic plecării tale“. Astfel m-a ajutat Negoițescu să nu exit dinaintea aderării la mișcarea Goma. El m-a luat de mîna și m-a dus în „Emil Bodnăraș“, strada pe care locuia Goma.

La München, Nego trăia într-o mare izolare; totuși, se vedea cu o serie de oameni, devotați lui, într-un cadru de deplin ascetism, care nu excludea însă o mare eleganță, chiar un anumit lux; de altfel, tîmărul care umbra foarte elegant la Institutul de Relații cu Străinătatea prin '52-'53 abia avea ce să mănînce, dar făcea un efort enorm să fie foarte elegant. La sfîrșitul vieții trăia din modestul ajutor social al statului german, investindu-și toate veniturile în bibliotecă.

Într-o zi am aflat că Nego este pe moarte. Asta era la începutul anului trecut. Și m-am dus să-l văd. Am înțeles atunci felul în care a murit Socrate. Nego avea simplitate și seninătate în suferință. Suferea, dar era extraordinar de senin și își dădea sentimentul că poți să te împăca cu finitudinea. Am înțeles atunci că viața nu are sens decît pentru

în acest an, la 10 august, Ion Negoițescu ar fi împlinit 73 de ani. Prezentăm în acest număr evocarea mării personalități a lui Ion Negoițescu, făcută de Matei Călinescu și Ion Vianu în această primăvară la PEN CLUBUL român

Un adevărat erou moral

că este finită și că această finitudine da, un preț fiecărui moment al vieții noastre. Nego a fost o personalitate morală, și această moralitate extremă nu avea valoare decît pentru că se însoțea cu un non-conformism absolut. Cred că el ar fi putut spune unui tînar ceea ce îi spune Konstantinos P. Kavafis unui alt tînar într-unul din poemele lui: „Respectă cîteva legi, dar nu pe toate“. Criteriul său de referință era sfatul pe care Polonius îl dă fiului său Horatio (în „Hamlet“): „Fii credincios ție însuși“. Ce înseamnă să fi credincios ție însuși? Nu înseamnă să fii egoist, să îți satisfaci toate plăcerile sau toate poftele tale. Înseamnă să te referi la un criteriu fix, care este deasupra legilor exterioare - o raportare continuă la sine. Și, gîndindu-mă la acest sens pe care Nego îl dădea finitudinii vieții noastre, gîndindu-mă la această raportare interioară, constantă, acută, mi-am dat seama ce mi-a lipsit mie și ce am înțeles și dobîndit atunci cînd el a dispărut dintre noi.

ION VIANU

„Matei Călinescu, Ion Vianu - „Amintiri în dialog“, Ed. Litera, 1994

Nego era un estete incoruptibil. Dar sub acest estetism se ascundea o figură morală. Eu cred că Negoițescu va rămîne în cultura română ca o figură morală extrem de importantă a anilor întunecoși ai dictaturii comuniste. Era un om liber, de o sinceritate contagioasă, cuceritoare în relațiile personale, un om de o extraordinară originalitate, poate idiosincratie în unele dintre opiniile lui, dar el își exprima aceste opinii cu acea sinceritate care îi era caracteristică. L-am cunoscut foarte bine pe Nego începînd din 1964 și l-am văzut foarte des pînă în 1973, cînd am plecat din România; l-am revăzut după aceea în străinătate, în 1978, cînd am avut lungi discuții cu el; mi-a povestit întregul episod Goma. Negoițescu era extraordinar de pasionat. Opțiunile lui moral-politice erau la fel de pasionate ca și cele estetice. Aș vrea să dau un exemplu al acestei sincerități fundamentale a lui Negoițescu - sinceritate care implica multe aspecte (sexuale, boeme etc.). Este vorba de recunoașterea legionarismului din tinerețea lui. Începînd să și scrie memoriile chiar înainte de moarte, Negoițescu a publicat două capitole - pe care le consider extraordinare - în revista „Dialog“, reproduse și în revista „Apostrof“ de la Cluj. În aceste texte, el discută pe larg adeziunea lui la legionarism, în 1940, tîrziu-adolescență, naivă, modificată radical ulterior și făcută publică prin scrisoarea fondatoare a „Cercului literar“ de la Sibiu către Eugen Lovinescu. Am vorbit cu el după publicarea acestor capitole și i-am spus că apreciez foarte mult sinceritatea cu care el și-a reconstituit trecutul. „O bună prietenă m-a sfătuit să nu public aceste memorii“ - mi-a spus Nego - „să nu dau publicității faptul că am avut o adeziune legionară de care nu știa absolut nimeni. În felul acesta, îmi atrăgea atenția prietena mea, aș putea compromite valorile democrației pentru care militez în momentul de față. Dar tocmai pentru că militez pentru valorile democrației, ale adevărului, țin să fac cunoscute aceste lucruri, țin să le explic.“

A fost o lecție de memorie, împotriva amneziei practice încă foarte pe larg în multe cercuri ale vieții sociale din România. De aceea, pentru mine, Negoițescu reprezintă acest paradox al „estetului decadent“, care este de fapt un adevărat erou moral.

MATEI CĂLINESCU

EDITURA HUMANITAS

	<p>Julius EVOLA <i>Metafizica sexului</i> Traducere din italiană de Sorin Mărculescu Colecția „Terra lucida“ 130x200, 400 pp. Marele istoric italian al culturii Julius Evola (1898-1974) a abordat, în cărțile sale, într-un mod întotdeauna neconformist, subiecte variate: idealismul magic, spiritualismul contemporan, misterul Graalului, practicile mistice budiste etc. În <i>Metafizica sexului</i> (1958), Evola pornește de la considerente psihologice, sexologice și psihanalitice, pentru a ajunge la constituirea unei „metafizici“ a sexului, potrivit căreia experiențele sexuale sînt văzute ca semne ale unei posibile transcendente și ca deschideri către supra-sensibil. Un imens aparat documentar și de referință face din această carte, clasică deja, o enciclopedie a domeniului.</p>	<p>Stephen HAWKING <i>Scurtă istorie a timpului</i> <i>De la Big Bang la găurile negre</i> Traducere din engleză de Michaela Ciodaru Colecția „Știință și filozofie“ Stephen Hawking (n. 1942), profesor la Cambridge University, este considerat a fi unul dintre cei mai străluciți fizicieni teoreticieni de la Einstein încôace. În <i>Scurtă istorie a timpului</i> (1988), Hawking prezintă ideile de bază privind originea și evoluția Universului, într-o formă accesibilă și cititorului fără educație științifică. Cartea - un model de luciditate, de scriitură clară, de gîndire originală și de speculație</p>	
<p>Piața Prosei Libere nr. 1, cod 79734, tel. 617.29.87; 617.65.75 Director general GABRIEL LIČEANU Director editorial ADRIANA IRIMIA Director managerial GRIGORE AISENE</p>			

HAITI: amenințare și sfidare

Cînd, la jumătatea lunii Iulie, președintele Clinton a aterizat la Neapole în vederea înfînării celor 7, a primit neplăcuta veste că Panama, care promisese să adăpostească refugiații haitieni, își retrăsese promisiunea. Acest eșec părea să mărească posibilitatea unei decizii ferme: invazia completă în Haiti. Tot felul de mișcări de trupe și activități militare au lăsat impresia unei iminente acțiuni în acest sens. Toate aceste „repetiții finale” aminteau de manevrele făcute înainte ca SUA să invadeze Panama în decembrie 1989 ca să-l înlăture pe Manuel Noriega.

Iminența acestei invazii rămîne, totuși, vagă. Criza refugiaților a mărit necesitatea unei acțiuni care să pună capăt opresivei guvernării militare din Haiti și există sentimentul că guvernul american ar recurge la o invazie pur și simplu din disperare.

Zilnic, 2.000 de haitieni fug din țară

Deși apropiații lui Clinton cred că trupele SUA îl pot alunga cu ușurință pe general-locotenentul Raoul Cédras și pe acoliții săi, această perspectivă este aprobată doar de puține persoane din guvern. Ca și în cazul Somaliei, o invazie în Haiti ar însemna limitarea SUA la rolul de executor care să stabilească și să urmărească aplicarea legilor și ordinii într-o țară care nu dispune de instituțiile necesare unei societăți civile democratice. Oficialități ale Casei Albe și ale Departamentului de Stat încă mai cred că zăngănitul de arme ar putea fi suficient pentru a-i determina pe conducătorii militari să abandoneze țara înainte de a se auzi vreo împușcătură.

După ce a suportat criticele activiștilor din domeniul drepturilor omului și ale altora, în legătură cu politica sa de repatriere a haitienilor fugiți pe mare, Clinton a anunțat o schimbare majoră. Refugiații vor fi intervievați de către Serviciul de Emigrare și Naturalizare al SUA și vor fi admiși în America doar acei refugiați care fug de represuni.

De cînd a intrat în vigoare această hotărîre, la 16 Iunie, peste 17.500 de refugiați au plecat din Haiti, deseori în ambarcațiuni fragile și supraaglomerate; fuga lor este determinată atît de represuniile politice, cît și de embargoul comercial impus de SUA, care a lăsat cea mai săracă țară din emisfera vestică izolată și fără mijloace. Numărul tragediilor care se petrec pe mare este în creștere. Dar se pare că guvernul american se lasă prea puțin impresionat de aceste lucruri. Singurul compromis făcut a fost acela de a promite că refugiații vor fi trimiși în alte țări.

Cu toate acestea, oamenii au continuat să plece: în jur de 2.000 de persoane pe zi. În Haiti, multe sate sînt depopulate de acest exod; străzi care odinioară erau adevărate fîcnicare, acum sînt practic părăsite.

CITITORII DIN STRĂINĂTATE se pot abona la revista "22" depunînd costul abonamentului în conturile noastre deschise la Banca Comercială Ion Țiriac S.A. București, Str. Doamnei nr. 12: (pentru dolari în contul 4020253230, pentru mărci în contul 4020253231, pentru franci francezi în contul 4020253235, pentru lire italiene în contul 4020253234) sau (pentru orice fel de valută) trimițînd un cec (money order) pe adresa: Revista "22", Calea Victoriei 120, cod 70179, sector 1, București, România. Costul abonamentelor pentru cititorii din străinătate:

	1 an	6 luni	3 luni
- zonă europeană:	80 \$	40 \$	20 \$
	140 DM	70 DM	35 DM
	500 FF	250 FF	125 FF
	140.000 LIT	70.000 LIT	35.000 LIT
	56 £	28 £	14 £
- SUA, Japonia, Australia:	100 \$	50 \$	25 \$

sau echivalentul în orice monedă convertibilă.

Revista "22" anunță exclusivitatea difuzării sale în străinătate. Difuzorii de presă neautorizați de redacție (inclusiv RODIPEI) vor trebui să răspundă conform prevederilor legale.

Redactor-șef: GABRIELA ADAMEȘTEANU; Redactori-șefi adjuncți: RODICA PALADE (societate, cultură), ANDREI CORNEA, GABRIEL ANDRESCU (politic, filosofie, științe); Director artistic: DAN PERJOVSCHI; Secretar general de redacție: VIOLA VANCEA; Secretar tehnic de redacție: ALEXANDRU CÎRIP; Rubrici permanente: TIA SERBĂNESCU, N.C. MUNTEANU; HORĂȚIU PEPINE (politic), ILIE SERBĂNESCU (economic), CEZAR BALTAG (istoria religioasă), H.-R. PATAPIEVICI (esau), MIBAI ZAMFIR (literatură), ERWIN KESSLER (știință); Redacție: OANA ARMEANU (societate), RALUCA STROE-BRU/MARU (politic), MARIAN CHIRIAC (raport special); Correspondenți externi: IOAN MUSLEA (Cina), DANIEL VIHRI (Timisoara); Correspondenți externi: WILLIAM TOTOK (Berlin), ADRIAN NICULESCU (Milano), SORIN ALEXANDRESCU (Amsterdam), ION MIRON DAMIAN (Paris); Difuzare: MIRCEA IONESCU (sef serviciu), MIHNEA CHILIA, IOAN CONDOR, VLAD YERU; Gestione: CORNELIA NICULAIIE (sef serviciu); Tehnoredacție computerizată: ADRIAN BALABAN; Corector: RADU DOBÂNDĂ; Proiectare text: FLORIAN TOROPOC; Publicitate: FLORIAN SAVA.

Manuscrisele republicate nu se restituie.

Tipărit la "TIPOREX" S.A.

Redacția și administrația: București, Calea Victoriei 120. Tel 311.22.08, 614.17.76; Fax 311.22.08.

ISSN-1220-5761

chise în august, cînd Air France își suspendă zborurile. Clinton a semnat un ordin prin care elicopterele SUA vor patrula la granița dintre Haiti și Republica Dominicană, căutînd transporturi cu benzină care sînt regulat introduse ilegal în țară. În același timp, o oficialitate de la Casa Albă a anunțat că în curînd guvernul american va avea observatori la graniță.

Pe de altă parte, fugarii nu începuseră să se întoarcă în țară: cîțiva refugiați s-au întors în Haiti, preferînd să trăiască aici decît în aglomerația de la baza navală a SUA din Guantánamo Bay, Cuba. Haiti nu este o problemă care se poate rezolva într-o zi. Există factorii economici, politici, culturali și militari care trebuie avuți în vedere. Mai trebuie atras și sprijinul internațional de care SUA ar avea nevoie pentru menținerea păcii după o eventuală invazie. Secretarul general al ONU, Boutros Boutros-Ghali, a declarat că organizația pe care o conduce nu-și poate permite să preia această sarcină; SUA trebuie să se ocupe de organizarea și sprijinirea financiară a trupelor de menținere a păcii.

Apoi, guvernul ar trebui să justifice invazia în fața Congresului, care nu este tocmai entuziasmat de această idee. Niți americanii de rînd nu văd cu ochi buni această invazie din care America nu prea are nimic de cîștigat.

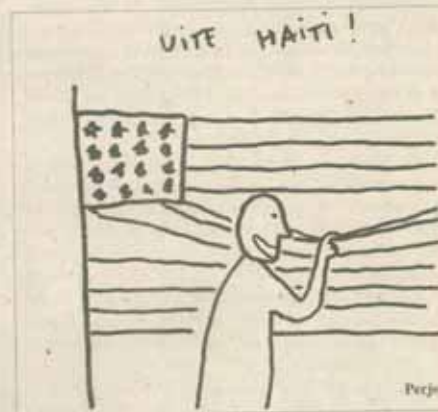
Riscul intrigilor bizantine în Haiti

Motivul acestei atitudini îl constituie teama că invazia ar țîri SUA într-o hărțuire permanentă. Pentru a înlătura aceste temeri, Clinton va trebui să convingă Congresul și publicul că planul său este realist, că nu are în vedere doar răsturnarea lui Cédras și al lui, ci și înlocuirea sa cu un guvern cu adevărat democratic. Asta înseamnă că va trebui să ajungă la o înțelegere cu Jean-Bertrand Aristide, preotul romano-catolic care a cîștigat alegerile libere din 1990, dar care a fost înlăturat de la putere printr-o lovitură de stat dată de armată în urmă cu 35 de luni și care, în prezent, trăiește în exil la Washington.

Pină la un punct, Aristide și guvernul SUA au cooperat. Cu ajutorul unei stații de radio aflate la bordul unui avion american, Aristide a vorbit timp de 50 de minute poporului său, promițînd reconciliere și reforme economice și sociale dacă se va întoarce. Dar în luna iunie, el a fost cel care a strigat că „niciodată, niciodată și iar niciodată” nu va accepta să fie readus la putere prin intermediul unei invazii a SUA. Într-un recent interviu, Aristide a cerut „acțiune rapidă și definitivă”, dar a declarat că nu se gîndește la invazie. El a recunoscut că presiunea exercitată de America i-a alungat de la putere pe „Baby Doc” și Henri Namphy, fără a utiliza forța.

Cu sau fără Aristide, prin forță sau prin diplomație, orice încercare pe care SUA ar face-o să aducă adevărată democrație în Haiti riscă să o atragă într-o nesfîrșită serie de intrigi bizantine.

Traducere și adaptare de ADRIANA TUDOR (După revista „Time”)

Perju

Redactor-șef: GABRIELA ADAMEȘTEANU; Redactori-șefi adjuncți: RODICA PALADE (societate, cultură), ANDREI CORNEA, GABRIEL ANDRESCU (politic, filosofie, științe); Director artistic: DAN PERJOVSCHI; Secretar general de redacție: VIOLA VANCEA; Secretar tehnic de redacție: ALEXANDRU CÎRIP; Rubrici permanente: TIA SERBĂNESCU, N.C. MUNTEANU; HORĂȚIU PEPINE (politic), ILIE SERBĂNESCU (economic), CEZAR BALTAG (istoria religioasă), H.-R. PATAPIEVICI (esau), MIBAI ZAMFIR (literatură), ERWIN KESSLER (știință); Redacție: OANA ARMEANU (societate), RALUCA STROE-BRU/MARU (politic), MARIAN CHIRIAC (raport special); Correspondenți externi: IOAN MUSLEA (Cina), DANIEL VIHRI (Timisoara); Correspondenți externi: WILLIAM TOTOK (Berlin), ADRIAN NICULESCU (Milano), SORIN ALEXANDRESCU (Amsterdam), ION MIRON DAMIAN (Paris); Difuzare: MIRCEA IONESCU (sef serviciu), MIHNEA CHILIA, IOAN CONDOR, VLAD YERU; Gestione: CORNELIA NICULAIIE (sef serviciu); Tehnoredacție computerizată: ADRIAN BALABAN; Corector: RADU DOBÂNDĂ; Proiectare text: FLORIAN TOROPOC; Publicitate: FLORIAN SAVA.

Manuscrisele republicate nu se restituie.

Tipărit la "TIPOREX" S.A.

Redacția și administrația: București, Calea Victoriei 120. Tel 311.22.08, 614.17.76; Fax 311.22.08.

ISSN-1220-5761